$M_{14}O_2P_{12}P_{27}$, ~Pr_1

In nomine domini ‹nostri› salvatoris iesv Christi incipivnt chanonis sancti Gregorii pape vrbis Rome

praecedit capitulatio 213 titulorum in O_2

‹1› In ordinatione ‹episcopi ipse debet missa cantare.

‹2a› In ordinatione› presbiteri uel diaconi oportet episcopum cantare missam.

‹2b› Similiter Greti faciunt quando abbatem elegunt uel abbatissam.

‹3› In monachi ordinatione abbas debet missam et tres orationis conplere super caput eius; et septem dies uelat caput suum, et septimo die abbas tollat uelamen, sicut in baptismo presbiter septimo die uelamen infantum abstulit: ita abbas debit monacho, quia secundus baptismum est uel iuxta iudicium patrum, et omnia peccata demittuntur sicut in baptismo.

‹4a› In abbatis ordinatione episcopus debet missam conpleret et eum benedicere inclinato capite cum duobus uel tribus testibus de fratribus suis; et dat ei baculum et pedulis.

‹4b› In Nicæna sidono crisma fuit constitutum.

‹5› Presbiter pote est abbatissam sacrare cum missa cælebratione.

‹6› Sanctimoniales autem et basilicæ cum missa debent consegrare.

‹7› ‹Greti› simul benedicunt uiduam et uirginem et utramque abbatissam elegunt.

Textus ex M_{14} laudatus
Variae lectiones ex $O_2P_{12}P_{27}$ et (in cc. 174–93 tantum) ex Pr_1 haustae

1 p** *(*p** *om.* $M_{14}^{p.c.}$*)* in nomine domini ** *(*nī *corr.* $M_{14}^{a.m.}$*)* salvatoris iesv christi inc̄p chanonis sancti gregorii p̄p̄ vrbis rome M_{14}, can(n)ones sancti gregorii papę $P_{12}P_{27}$, incip̄ exk̄m sancti gregorii pape vrbis rome de diversis criminibvs O_2 **3** ep̄i ipse debet missa *(*misssa P_{12}, missam O_2*)* cantare in ordinatione $O_2P_{12}P_{27}$, *om.* M_{14} **4** prb̄ P_{12} | diaconi $O_2P_{12}P_{27}$, diac̄ M_{14} | oportit $P_{12}P_{27}$ | episcopum $M_{14}O_2^{p.c.}$, episcopus $O_2^{a.c.}$, epō $P_{12}P_{27}$ **5** missam $M_{14}O_2$, missa $P_{12}P_{27}$ **6** greci $O_2P_{12}P_{27}$ **7** monachi $M_{14}O_2$, monachorum $P_{12}P_{27}$ | mis(s)am $M_{14}O_2^{p.c.}$, mis̄ $O_2^{a.c.}$, missa $P_{12}P_{27}$, cantare *add.* $O_2P_{12}P_{27}$ *et add. sup. lin.* $M_{14}^{a.m.}$ | orationis M_{14}, orationes $P_{12}P_{27}$, ordinationes O_2 **8** cōplire P_{27} | septem] VII O_2 | uelet *(cum* ***U****)* $P_{12}P_{27}$, scilicet monachus *add. sup. lin.* $O_2^{a.m.}$ | suum] eius $P_{12}P_{27}$, coculla sua *add. (cum* ***U****)* O_2 | septemo $M_{14}^{a.c.}$ **9** abbas tollat $M_{14}O_2$, abstollat $P_{12}P_{27}$ | uelamem $M_{14}^{a.c.}$ | baptismo $M_{14}O_2$, baptismum $P_{12}P_{27}$ | presbiter $O_2^{p.c.}P_{12}P_{27}$, prb̄** $O_2^{a.c.}$, prb̄ M_{14} **10** uelamem $M_{14}^{a.c.}$ | infantis O_2 | abstulit $M_{14}O_2$, tollit $P_{12}P_{27}$, u *(uid.) add.* $P_{27}^{a.c.}$ | ita] et *add. (cum* ***U****)* $O_2P_{12}P_{27}$ | abbas $M_{14}O_2$, abba $P_{12}P_{27}$ | debet O_2P_{12} *et corr. (e* debit*)* $M_{14}^{a.m.}$ | secundum baptismum $P_{12}P_{27}$, scd̄o baptismo O_2 **11** est uel] est *(cum* ***U****)* $P_{12}P_{27}$, *om.* O_2 **12** dimittuntur $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr. (e* demittuntur*)* $M_{14}^{a.m.}$, ei *add.* $O_2^{p.c.}$ **13** ep̄s $M_{14}O_2P_{12}P_{27}^{p.c.}$, ep̄* $P_{27}^{a.c.}$, | missam] mis̄ $O_2^{a.c.}$ | cōplere O_2P_{12}, cōplire P_{27} **14** eum benedicere] cum benediccione P_{12} **15** dat $M_{14}O_2$, dare $P_{12}P_{27}$ | pedules $O_2P_{12}P_{27}$ **16** in – constitutum *om.* $P_{12}P_{27}$ | nicena sinodum O_2 | chrisma O_2, crima $M_{14}^{a.c.}$ **17** presbiter $P_{12}P_{27}$, prb̄(t) $M_{14}O_2$ | potest O_2P_{27}, post P_{12} | sacrare] consecrare *(cum* ***U****)* O_2 | miss(a)e $P_{12}P_{27}$, mis̄ O_2 | cæl*bratione $M_{14}^{a.c.}$, cęlebrationis O_2 **18** sc̄(a)emoniales $O_2P_{12}P_{27}$ | debent] ce *add.* $P_{12}^{a.c.}$ | consegrare $M_{14}P_{27}$, consecrare P_{12}, consecrari O_2 **19** greti] **** M_{14}, greti *corr.* $M_{14}^{a.m.}$, greci $O_2P_{12}P_{27}$

1: (D1a ?), XVIII.1 | **2a**: B1a, C1, D1a, XVIII.2a | **2b**: B1b, C2, D1b, XVIII.2b | **3**: B2a, C3, D2, XVIII.3 | **4a**: B3, C5, D4, XVIII.5 | **4b**: B6, C174, D8, XIX.6 | **5**: B2b, C4, D3, XVIII.4
6: B4a, C6, D5, XVIII.6 | **7**: B4b, C7a, D6a, XVIII.7a

‹8› Secundum Gregos presbitero licitum est uirginem sancto uelamini consegrare et reconciliari penitentem et facere oleo exorcizatum et infirmis crisma si necesse est. Secundum Romanus autem non nisi episcopis licitum est solus.

‹9› Mulieris possunt sub nigro uelamine accipere sacrifitium.

‹10› Non licet uiris feminas habere monachas neque feminas uiros habere. Tamen nos non destruamus illut, quia consuetudo est in hac terra.

‹11› Romani autem non uelant uiduam.

‹12› Nullam perfectum credemus in baptismo sine confirmatione episcopi; tamen non desperamus.

‹13› Nec debet episcopus uiolenter retenere abbatum in loco suo esse.

‹14› Abbas ‹pote est› pro humilitatem cum promissione episcopi relinquere locum suum. Tamen fratres eligant sibi abbatem: de ipsis propriis si habent; si autem de extraneis.

‹15› Congregatio elegere sibi abbatem post mortem eius, u‹e›l eum uiuentes si ipse discesserit uel peccauerit.

‹16› Ipse non potest aliquem de suis propinquis ordinare sine uoluntatum fratrum.

‹17› Sacrificium non est accipiendum de manu sacerdotis qui orationis uel lectionis secundum ritum implere non pote est.

---

21 grecos $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr. (e* gregos*)* $M_{14}^{a.m.}$ | presbitero $O_2P_{12}P_{27}$, prb̄ M_{14} | uirginis sancte O_2 **22** uelamini $P_{12}P_{27}$, uelam̄ $M_{14}O_2$ | consegrare $M_{14}P_{27}$, consecrare O_2, consecrari P_{12}, consegrari *corr.* $M_{14}^{a.m.}$ | reconciliare *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | oleum *(cum **U**)* O_2 **23** infirmos P_{12}, infirmi O_2 | *risma $M_{14}^{a.c.}$, chrisma P_{27} | est] sit $O_2P_{12}P_{27}$ | romanus $M_{14}P_{12}$, romanos O_2P_{27} **24** autem $M_{14}O_2$, uero $P_{12}P_{27}$ | epī licitum *(*locitum $M_{14}^{a.c.}$*)* est solus M_{14}, epīs solis licitum est O_2, solis (silis P_{12}*)* epīs licitum est $P_{12}P_{27}$ **25** mulieres $O_2P_{12}P_{27}$, MONASTERIOSVM *add. mg. (scriptum derecte, decurrens iuxta textum, a summo adusque pedem paginae)* P_{27} | sacrificium $O_2P_{12}P_{27}$ **26** monacho O_2 | feminas^{2}] feminis *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **27** habere] monachos *add.* O_2 | destruamus $M_{14}O_2$, distruimus $P_{12}P_{27}$ **30** nullum $O_2P_{12}P_{27}$ | ꝑfectum $M_{14}P_{12}P_{27}$, ꝓfectum O_2 | credimus *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **31** tamen] tame $M_{14}^{a.c.}$ | disperamus $O_2P_{12}P_{27}$ **32** retinere $O_2P_{12}P_{27}$ | abbatem $O_2P_{12}P_{27}$ **33** esse *om. (cum **U**)* O_2 **34** pote est *sup. lin.* $M_{14}^{a.m.}$, potest $O_2P_{12}P_{27}$, *om.* M_{14} | pro humilitatē M_{14}, pro humilitate P_{27}, ꝓ humilitate O_2P_{12} | ꝓmissione $M_{14}O_2$, permissione *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ | episcopi $O_2P_{12}P_{27}$, eps̄ M_{14} **35** elegant $O_2P_{12}P_{27}$ **36** propriis] suis fratribus *add.* O_2 | si^{2} $M_{14}O_2P_{12}$, sin *(cum **U**)* P_{27} **37** congregatio] debet *add.* O_2 *et add. sup. lin.* $M_{14}^{a.m.}$, debent *add.* $P_{12}P_{27}$ | eius $M_{14}O_2$, abbatis sui $P_{12}P_{27}$ | ualeum uiuentes M_{14}, uel eum uiuentem P_{27} *et corr.* $M_{14}^{a.m.}$, uł uł eum uiuentem P_{12}, uel eo uiuente O_2 **39** ipse] abba *add.* $P_{12}P_{27}$, tamen *add.* O_2 | potes $M_{14}^{a.c.}$, pote*s $O_2^{a.c.}$ **40** uoluntate $O_2P_{12}P_{27}$ **41** de manu] dema $M_{14}^{a.c.}$ **42** orationes uel lectiones $P_{12}P_{27}$, orationem uel lectionem O_2 | potest $O_2P_{12}P_{27}$

8: B42, C29, D41, XVIII.8 | **9**: B49, C181, XXII.3 | **10**: C198, XXI.8 | **11**: B4c, C7b, D6b, XVIII.7b | **12**: B5, C173, D7, XIX.5 | **13**: B8, C9, XXI.2 | **14**: B7, C8, (D71 ?), XXI.1 | **15**: B9a, C10, D71, XXI.3 | **16:** B9b, C11, D71, XXI.4 | **17**: B10, C22, D9, XVII.10

‹18› Cum Grecis non frangunt panem sanctum nec conlectionem dicunt.

‹19› Presbitero licet solo missam facere, si necesse est, et populum benedicere in parasceue et crucem sanctificare.

‹20› Non licet abbati neque episcopo terram ecclesia reuerte ad aliam, quamuis ambe in potestate eius sint.

‹21› Episcopus non debet abbatem ad sinodo ire nisi alia rationabilis causa sit.

‹22› Si mutari uult terram ecclesie, cum consensu amborum sit.

‹23› Si quis ordinatus sit per ignorantiam antequam baptizatus, debent baptizari quia ab illo gentili baptizati fuerint, et ipse non ordinetur.

‹24› Qui bis baptizati sunt ignorantes, non indiget pro eo penitentiam nisi quod secundum canones non possunt ordinare nisi pro magno necessitate.

‹25› In baptismo peccata dimittuntur: non coniunctionis mulierum, quia filii qui a‹n›te baptismum fuerunt ei generati filii eius noncupantur.

‹26› Si quis ab eredicis ordinatus sit, iterum debit ordinari.

‹27› Si quis baptizatus est ab eretico qui recte trinitatem non credidit, iterum baptizari.

---

43 frangunt] diaconi *add.* $O_2P_{12}P_{27}$, diac̄ *add. mg.* $M_{14}^{a.m.}$ | panem $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr.* $M_{14}^{a.m.}$, pan*nem*** M_{14} | co(n)lectionem $M_{14}O_2$, collectione $P_{12}P_{27}$ **44** dicunt *om.* $P_{12}P_{27}$, uel dominus uobiscum nec completam *add. (cum **U**)* O_2 **45** presbitero $O_2P_{12}P_{27}$, prb̄ M_{14} | missas *(cum **U**)* P_{27}, missa P_{12} | si] cȩlibrare O_2 | et *om.* O_2 **46** parasceue $M_{14}O_2$, para* P_{27}, parochia P_{12} **47** non] nec $O_2P_{12}P_{27}$, *FLA**NTAS* *(uid.) add. mg. (scriptum derecte, decurrens iuxta textum, a summo adusque pedem paginae)* P_{27} | abbti P_{12} | neque] nec $O_2P_{12}P_{27}$ | ep̄o $O_2P_{12}P_{27}^{p.c.}$, epī M_{14}, ep̄ū $P_{27}^{a.c.}$ | (a)ecclesiae $O_2P_{12}P_{27}$ | reuerte] uertere *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **48** quamuis] quam ui* $M_{14}^{a.c.}$ | potestate $M_{14}P_{12}$, potestatem O_2P_{27} **49** abbatem a sinodo $P_{12}P_{27}$, abbat** a sinodum O_2, ad abbatisa sinodum *corr.* $O_2^{a.m.}$ | rationabilis] ratione ***lis O_2, ratione [si] utilis *corr.* $O_2^{a.m.}$ **51** mutare $O_2P_{12}P_{27}$ | ecclesie] episcopus *add.* O_2 | consensu] consilio O_2 | sit $M_{14}O_2$, fiat $P_{12}P_{27}$ **52** babtizatus P_{12}, est *add.* O_2 **53** debent] iterum *add. sup. lin.* $M^{a.m.}$ | baptizari] baptizare O_2 | quia M_{14}, qui $O_2P_{12}P_{27}$, qui autem *corr.* $M_{14}^{a.m.}$ | gentili] gentiles O_2 | fuerunt $O_2P_{12}P_{27}$ **55** qui] quis P_{12} | baptizatus fuerit O_2 | ignoranter $P_{12}P_{27}$, ignorans O_2 | indigent $O_2P_{12}P_{27}$ | eo] eogere O_2, eo agere *corr.* $O_2^{a.m.}$ **56** penitentia P_{27} | cannones O_2 | ordinari $O_2P_{12}P_{27}$ **57** magna $O_2P_{12}P_{27}$ **58** dimittuntur] dimittu $O_2^{a.c.}$ | coniunctiones $P_{12}P_{27}$, coniunctionem O_2 **59** ante $O_2P_{12}P_{27}$, abste M_{14} | baptismo $P_{12}^{a.c.}$, baptizati O_2 | fuerunt P_{27}, fuer̄ $M_{14}P_{12}$, fuer O_2, fuerint *corr.* $O_2^{a.m.}$ | filii[2]] fili O_2 **60** nuncupantur P_{27}, n̄ cupantur P_{12}, nuncupentur O_2 **61** ab eredicis $M_{14}^{p.c.}$, habere dicis $M_{14}^{a.c.}$, ab (h)ereticis $O_2P_{12}P_{27}$ | debet $O_2P_{12}P_{27}$, dedit $M_{14}^{a.c.}$ | ordinari] a catholicis *add.* O_2 **62** quis] ** *add.* $M_{14}^{a.c.}$ | bapti**atus $M_{14}^{a.c.}$ | heretico O_2P_{27} | trinitate P_{12} **63** iterum] debit *add.* P_{27}, debet *add.* O_2P_{12} *et add. sup. lin.* $M_{14}^{a.m.}$ | baptizare O_2

18: B11a, C32a, D10a, XVII.14a | **19**: B113, C37, D76, XVII.7 | **20**: B111a, C13, D73, XXI.6a **21**: B123, C17, XVII.3 | **22**: B111b, C14, D74, XXI.6b | **23**: IX.12 | **24**: B12, C65, D11a, X.1 **25**: XIX.1 | **26**: V.1 | **27**: V.6

‹28› Si quis a chatholica ecclesie transierit ad eresim et postea reuersus, non pote est ordinari nisi pro magna necessitate aut post longa abstinentia.

‹29› Si quis concupinam habebant, non debet ordinari.

‹30› Si quis clericus peruenerit ad ‹in›firmum paganum, melius est baptizari eum in nomine trinitatis cum aqua signata.

‹31a› Si quis monachus quem elegerit congregatio in gradum presbiterii ut ordinetur eis, non debit demittere priorem conuersationem suam.

‹31b› Si postea inuentus est superbus uel inobediens uel uitiosus — et ‹in› meliorem graduum peiorem uitam querit — deponetur; in ultimum locum stet usque ad satisfactionem emendare.

‹32› Si quis per timeritate baptizat non ordinatus, hodio abitiendus est.

‹33a› Qui autem non ignoranti iterum baptizati sunt, quasi iterum Christum crucifixerunt, peniteant VII annis: quarta et sexta feria in tribus quadragisimis si pro uitio alico; ‹33b› si autem pro munditicia licitum putauerint, tres annos peniteant.

---

64 a c(h)atholica ecclesia $O_2^{p.c.}P_{27}$, a chatholica ecclesiam $O_2^{a.c.}$, ad ęcclesia chatholica P_{12} | heresim O_2P_{27} **65** potest $O_2^{p.c.}P_{12}P_{27}$, putent *(uid.)* $O_2^{a.c.}$ | post longam abstinentiam $O_2P_{12}P_{27}$ **67** concubinam $O_2P_{12}P_{27}$ | habebat O_2, habuit $P_{27}^{p.c.}$, habuet $P_{27}^{a.c.}$, abuit P_{12} | debit ordinari P_{27}, debet ordinare O_2, debetur dinari $M_{14}^{a.c.}$ **68** peruenenerit P_{12} | infirmum $O_2^{p.c.}P_{12}P_{27}$, firmum $M_{14}O_2^{a.c.}$ | paganum] pac*anum $O_2^{a.c.}$ | est *om.* $P_{12}^{a.c.}$ **69** baptizare O_2P_{12} **70** monacus P_{12}, monachum O_2 | quem] quae O_2 | in gradum prb̄ ut ordinetur eis M_{14}, in gradum presbiterii et ordinetur eis $P_{12}P_{27}$, ut ordinetur eis in gradum presbiteri O_2 **71** debet $O_2P_{12}P_{27}$ | dimittere $P_{12}P_{27}$, ****** O_2, se eleuare [uel degere] in *corr.* $O_2^{a.m.}$ **73** inuenta P_{12} | superbus] aut *praem.* $O_2P_{12}P_{27}$ | uel[1]] aut P_{12} | uitiosus] otiosus O_2 **74** in[1] *(cum* ***U****)* $O_2P_{12}P_{27}$, non in *corr.* $O_2^{a.m.}$, *om.* M_{14} | meliorem $M_{14}P_{12}P_{27}$ *et corr.* $O_2^{a.m.}$, meliori *(cum* ***U****)* O_2 | gradum $O_2P_{12}P_{27}$ | peiorem] priori O_2 | deponetur] deponatur et *(cum* ***U****)* $O_2P_{12}P_{27}$ **75** ultimum locum $M_{14}O_2$, ultimo loco $P_{12}P_{27}$ | stet – emendare] stet usquequo satisfactione emendauerit $P_{12}P_{27}$, constituatur aut *atisfactionem emendaret *(cum* ***U****)* O_2, constituatur ut satisfactionem emendaret *corr.* $O_2^{a.m.}$ **76** quis *om.* O_2 | per temeritatem $O_2P_{12}P_{27}$ | baptizatus $O_2^{a.c.}$ | ordinatus] est *add.* O_2 | hodio M_{14}, *om.* $O_2P_{12}P_{27}$; *forsan* hodio *in* M_{14} *male pro* ħđ *(cf. uarias lectiones in cc. 48 et 168)* | abiciendus $O_2P_{12}P_{27}$ **77** est] ab ecclā et numquam ordinatus sit *add. (cum* ***U****)* O_2 **78** ignoranti $M_{14}O_2$, ignorati $P_{12}P_{27}$ **79** crucifixerunt P_{12}, crucifixer̄ $M_{14}O_2P_{27}$ | peneteant $P_{12}P_{27}$, pent̄ M_{14}, peniteat O_2 | VII] septem P_{12} | annis $P_{12}P_{27}$, ann̄ M_{14}, annos O_2 | quarta] feria *add. (cum* ***U****)* $O_2P_{12}P_{27}$ | feria O_2P_{12}, f(e)r̄ $M_{14}P_{27}$ | in tribus] et ***** O_2, et tres [uel in tribus] *corr.* $O_2^{a.m.}$ **80** quadrage(n)simis $O_2P_{12}P_{27}$ | si[1]] qu** *add.* $M_{14}^{a.c.}$, qua *praem.* $O_2^{a.m.}$ | uicio P_{27} | alico $M_{14}P_{12}$, aliquo O_2P_{27} | munditia $O_2P_{12}P_{27}$ **81** putauer̄ O_2P_{12}, putauerunt P_{27} | tres $M_{14}O_2$, quatuor $P_{12}P_{27}^{p.c.}$, quatoor $P_{27}^{a.c.}$ | an̄ P_{27}, annus P_{12} | peneteant $P_{12}P_{27}$, pent̄ M_{14}, peniteat O_2

28: V.2 | **29**: IX.6 | **30**: — | **31a**: XXI.12 | **31b**: XXI.13 | **32**: IX.11 | **33a**: B13a, C66a, D11b, X.2a | **33b**: B13b, C66b, X.2b

‹34› Si quis gentilis elimosinam fecerit, abstinentia habebit, et alias causas que enumerare non possumus: numquid ea in baptismate perdederit? ‹Non.› Nam bonum aliquid non perdit sed malum abluit.

‹35› Si uiduam acciperit ante baptismum, post baptismum, non pote est ordinare, sicut pigami.

‹36› Puerum non licet ordinari ‹ante› XXV annum.

‹37› Si quis penitentiam abnegit morientibus et presbiter, reus erit animarum, quia dominus dicit: Quecumque die peccator conuersus fuerit u‹i›t‹a› uiuet et non morietur. Vera conuersio in ultimis temporibus ‹pote est esse, quia dominus non solum temporibus› inspector e‹st› sed cordis, sicut latro in ora ultima confessione unius momenti meruit esse in paradiso. *Ez 33:12, 33:15* *cf. Lc 23:43*

‹38a› Confessionem suam deo soli, si necesse est, licebit agere.

‹38b› Si quis uult confiteri peccata sua, episcopis aut presbiteris.

‹39› Si furtum faciebat, debit restituere et reconciliare cum illo quem o‹ff›endebat. Et multum preuiabit penitentiam eius. Si non uult aut pote est, constitutum tempus peniteat peromnia.

‹40› Si quis episcopus aut diaconus aut aliqui ordinatus in consuetudinem uitium habet ebrietatis, aut desinat aut deponatur.

‹41› Mulieris non est licitum alicui penitentiam indicere, quia in canone nullum licitum est nisi solus sacerdotibus.

---

82 gentiles $O_2^{a.c.}$ | helemosinam O_2 | fecerint $O_2^{a.c.}$, et *add. (cum **U**)* $O_2^{a.m.}$ | abstinentiam $O_2P_{12}P_{27}$ | habebit M_{14} *et corr.* $O_2^{a.m.}$, habebt O_2, habuerit $P_{12}^{p.c.}P_{27}$, ****** $P_{12}^{a.c.}$ | et] ut O_2 **83** numerare O_2 | nunquid $M_{14}^{a.c.}$ | ea] eum O_2, eas *corr.* $O_2^{a.m.}$ | baptismum O_2 **84** perdiderit $O_2P_{12}P_{27}$ | non $O_2P_{12}P_{27}$, *om.* M_{14} | aliquid] nam bonum *add.* $M_{14}^{a.c.}$ | abluit] habuit P_{12} **85** acciperat $O_2^{a.c.}$, acceperit $P_{12}P_{27}$ | potest $O_2P_{12}P_{27}$ **86** ordinare $M_{14}O_2$, ordinari $P_{12}P_{27}$ | sicut – **87** ordinari *om.* $M_{14}^{a.c.}O_2$ | bicami P_{27}, bigami O_2P_{12} **87** ordinari $M_{14}O_2$, ordinare $P_{12}P_{27}$ | ante $O_2P_{12}P_{27}$, *om.* M_{14} | XXV] XX^ti^V quinque P_{12}, XV O_2 | a(n)n̄ $M_{14}P_{12}P_{27}$, annos O_2 **88** si quis pent̄ abnegit morientibus et prb̄ M_{14}, si quis penitentiam abneget et prb̄** O_2, si quis pr(es)bit̄ p(a)enitentiam abnegit morientibus *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, si quis prb̄t̄ penitentiam abneget alicuius *corr.* $O_2^{a.m.}$ **89** animę *corr. (ex* animarum*)* $O_2^{a.m.}$ | quacumque $O_2P_{12}P_{27}$, in *praem.* O_2 | dię P_{12} **90** uita $O_2^{a.c.}P_{12}$, uitam $O_2^{p.c.}P_{27}$, uete M_{14} | uiuet] uiuit $O_2^{a.c.}$ **91** conuersio] conuersatio O_2, confessio P_{12} | in ultimis] multimis $M_{14}^{a.c.}$ | pote – **92** temporibus *mg.* $M_{14}^{a.m.}$, potest – temporis $O_2P_{12}P_{27}$, *om.* M_{14} **92** inspector ē $O_2P_{12}P_{27}$, inspectorē M_{14} | hora ultima confessione] hora confessionis $P_{12}P_{27}$, hora confessus O_2 **94** agere $O_2P_{12}P_{27}$, agarere M_{14} **95** quis] qu** $O_2^{a.c.}$ | epīs aut presbiteris $P_{12}P_{27}$, eps̄ aut prb̄ M_{14}, ep̄o aut prb̄ro O_2 **96** debet O_2 | restituere] quod arripiebat *add. sup. lin.* $O_2^{a.m.}$ | reconcilietur O_2 **97** offendebat $O_2P_{12}P_{27}$, ostendebat M_{14} | p̄uiabit M_{14}, breuiabit $P_{12}P_{27}$, breuiauit *(cum **U**)* O_2, adbreuiabit *corr.* $O_2^{a.m.}$ | si] uero *add. sup. lin. (cum **U**)* $O_2^{a.m.}$ **98** pote est] non potest *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **99** episcopus] uel abbas aut sacerdos *add. sup. lin.* $O_2^{a.m.}$ | diaconus $O_2P_{12}P_{27}$, diac̄ M_{14} | aliquis $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr. (ex* aliqui*)* $M_{14}^{a.m.}$ **100** consuetudinem O_2 | habeat $P_{12}^{a.c.}$, abet O_2 | ebrietatem O_2 | desinat – deponatur] d********* deponatur O_2, crapulam et non peniteat deponatur de ordine suo *corr.* $O_2^{a.m.}$ **101** mulieri *(cum **U**)* P_{27}, muliere O_2, mulier P_{12} | licitum] lititum P_{12} **102** canone $M_{14}O_2^{p.c.}$, cannone $O_2^{a.c.}$, canones $P_{12}P_{27}$ | nulli $O_2P_{12}P_{27}$ | solis $P_{12}P_{27}$, soli O_2

34: XIX.3 | **35**: D131, IX.10 | **36**: B86b, C195, D162, IX.9 | **37**: VIII.5 | **38a**: B88, C192, D58/D150, XII.7 | **38b**: D149 | **39**: III.3c | **40**: I.1 | **41**: XXII.2

‹42a› Mulieris non uelant altare cum corporali nec oblationem super altare neque calicem, neque inter ordinatos in ecclesia stent, neque in conuiu‹i›um sedeant inter sacerdotes.

‹42b› Nec mulier meruit uelari — multo magis ut non dominaretur in ecclesia.

‹43a› Puer XV annorum per se ipsum pote est monachum facere; ‹43b› puella et XVI uel XVII, qui ante potestate parentum sit.

‹44a› Monacho non licet uotum facere sine licentia abbatis.

‹44b› Si uouerit, sic dimitendus est si iusserit abbatis.

‹45› Si quis a fide domini discesserit sine ulla necessitate, postea ex toto animo penitentiam accipit, tres annos extra ecclesia, septem annos in ecclesia ‹inter penitentes et duos annos› extra communionem.

‹46a› Si quis renuntiauit seculum, postea reuersus in secularem habitum: si monachum essit et postea penitentiam egerit, X annos peniteat; post primum triennium si probatus fuerit in omnia penitentia lacrimis in ‹orationibus, humanius circa eum› episcopus pote est facere.

‹46b› Si monachus non fuerit quando recessit ab ecclesia, VII annos peniteat.

‹47› Si quis postquam se uouerit deo secularem habitum acciperit, iterum ad alium gradum accedere omnino non debit.

---

103 mulieres $O_2P_{12}P_{27}$ | non uelant $M_{14}^{p.c.}$ *et corr.* $O_2^{a.m.}$, non *** uelant $M_{14}^{a.c.}$, ***** O_2, non uelent $P_{12}P_{27}$ | cum] co $P_{27}^{a.c.}$ | oblationem] oblatione O_2, oblationem ponant *corr.* $O_2^{a.m.}$ **104** neque²] nec O_2 | ordinatus $M_{14}^{a.c.}$ | ecclesiam *corr. (ex* ecclesia*)* $O_2^{a.m.}$ | stant O_2 **105** conuiuium O_2, conuiuum M_{14}, conuiuiuum *(sic) corr.* $M_{14}^{a.m.}$, conuiuio *(cum* ***U****)* $P_{12}P_{27}$ | inter sacerdotes sedeant $P_{12}P_{27}$ **106** meruit] meru** O_2, meruerit *corr.* $O_2^{a.m.}$ | uelare $O_2P_{12}P_{27}$, uelacri $M_{14}^{a.c.}$, aliquid sanctum *add. sup. lin.* $O_2^{a.m.}$ | m*agis $M_{14}^{a.c.}$ | dominaret *(cum* ***U****)* $O_2P_{12}P_{27}$, dormierit *corr.* $O_2^{a.m.}$ **107** ecclesiam O_2 **108** XV] quindecim P_{12} | se] semet O_2 | potest $O_2P_{12}P_{27}$, se *add.* O_2 **109** et *om.* $O_2P_{12}P_{27}$ | uel $M_{14}O_2$, licet $P_{12}P_{27}$ *(cf.* licet *male pro* uel *in cc. 106b, 109 et 190)* | qui] quę $P_{12}P_{27}$, quia *(cum* ***U****)* O_2 | potestate] in potestate *(cum* ***U****)* $O_2^{p.c.}P_{12}P_{27}$, in potestatem $O_2^{a.c.}$ **110** monacho $M_{14}O_2$, monachum $P_{12}P_{27}$ | uotum] uomitum $M_{14}^{a.c.}$ | facere] uouere *(cum* ***U****)* O_2 | sine licenciam O_2P_{12} **111** uouerit] uoluerit $P_{27}^{a.c.}$ | iusserit] uisserit *(uid.)* $O_2^{a.c.}$, ei *add.* O_2 | abba $P_{12}P_{27}$, abbas O_2 **112** ulla nesessitate $M_{14}^{a.c.}$, ullam necessitatem $O_2^{a.c.}$, et *add. (cum* ***U****)* $O_2P_{12}P_{27}$ *et add. mg.* $M_{14}^{a.m.}$ **113** animo] conuersus et *add.* O_2 | accipit $M_{14}O_2$, accepit $P_{12}P_{27}$ | III annos O_2, tres ann̄ M_{14}, tribus annis $P_{12}P_{27}$ | extra ecclesiam et *(cum* ***U****)* $O_2P_{12}P_{27}$ | annos² O_2, ann̄ M_{14}, annis $P_{12}P_{27}$ **114** ecclesiam $O_2P_{12}P_{27}$ | inter – annos O_2, inter – duobus annis $P_{12}P_{27}$, *om.* M_{14} **115** seculo *(cum* ***U****)* O_2, et *add.* $O_2P_{12}P_{27}$ | postea] posta re*** $M_{14}^{a.c.}$ | seculari O_2 **116** monachus $O_2P_{12}P_{27}^{p.c.}$, monachos $P_{27}^{a.c.}$ | essit $M_{14}P_{12}P_{27}^{a.c.}$, sit $P_{27}^{p.c.}$, esset O_2 | annos O_2, a(n)n̄ $M_{14}P_{27}$, annus P_{12} **117** peniteat $O_2P_{12}P_{27}$, pent̄ M_{14} | trihennium O_2 | fuerit] confuerit $M_{14}^{a.c.}$ | omni penitentia $P_{12}P_{27}$, omnem penitentiam O_2 **118** lacrimis] in *praem. (cum* ***U****)* $P_{12}P_{27}$ | in] et *(cum* ***U****)* O_2 | orationibus humanus *(sic)* circa eum O_2, oratione humanius circa eum $P_{12}P_{27}$, *om.* M_{14} | potest $O_2P_{12}P_{27}$ **120** fuerit *(uid.)* M_{14}, fuit $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr.* $M_{14}^{a.m.}$ | a(n)n̄ peniteat $M_{14}P_{27}$, ann̄ pn̄t P_{12}, peniteat annos O_2 **122** habitum] abitum P_{27} | acciperit $M_{14}O_2$, acceperit $P_{12}P_{27}$ **123** accederit O_2 | debet $O_2P_{12}P_{27}$, ordinari *add. sup. lin.* $O_2^{a.m.}$

42a: XXII.1 | **42b**: IX.3 | **43a**: B119, D166a, XXVII.37b; cf. G186 | **43b**: B120, D166b, XXVII.37c; cf. G186 | **44a**: B121a, C199, D167a, XXI.9a | **44b**: B121b, C200, D167b, XXI.9b **45**: V.14 | **46a**: VIII.12 | **46b**: VIII.13 | **47**: IX.2

‹48a› Si quis contempserit Nicene concilium et f‹e›cerit pascha cum Iudeis in XIIIIª luna, extermina‹bitu›r ab omni ecclesie, nisi penitentiam egerit ante mortem.

‹48b› Si autem orauerit cum illo et nescit, septimana peniteat; si autem neglexerit, XL dies peniteat in prima uice.

‹49› Si quis ortare uoluerit eresim eorum et non egerit penitentiam, et ipse similiter exterminabitur, domino dicente: Q u i m e c u m n o n *Mt 12:30*
e s t c o n t r a m e e s t .

‹50› Si quis dederit aut acciperit communionem de manu eretici et nescit quia chatholica ecclesia contradicit, postea intellegit annum integrum peniteat. Si autem scit et intellegit et postea penitentia egerit, X annos peniteat; et alii iudicat VII, et humanius V annos peniteat.

‹51a› Si quis permiserit hereticum missam suam celebrare in ecclesia catholica et nescit, XL dies peniteat; si quis pro reuerentiam eius fecerit, annum integrum peniteat.

‹51b› Si pro damnatione ecclesie catholicæ et consuetudinem Romanorum, proitiatur ab ecclesiam sicut ereticus, nisi egerit penitentiam; si egerit, X annis peniteat.

‹51c› Si recesserit ab ecclesia catholica in congregationem hereticorum, alius persuadit et postea penitentiam egerit, XII annos

---

124 nicenum O_2 | fecerit $O_2P_{12}P_{27}$, facereit M_{14} | cum] con** $O_2^{a.c.}$ **125** in *om. (cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ | XIIIIª Lv̄ M_{14}, XIIII luna $O_2P_{12}P_{27}$ | exterminabitur $O_2P_{12}P_{27}$, exterminator M_{14} | ab omni ecclesiam O_2, ab omni (a)ecclesia $P_{12}P_{27}$ **126** agerit O_2 | mortem] suam *add.* O_2 **127** autem] quis *add. sup. lin.* $O_2^{a.m.}$ | illo] ħđ *(signe de renvoi ?) add.* M_{14}, quasi cum clerico catholico *add. (cum **U**)* O_2 | septimana] VII annos O_2 | peniteat $O_2P_{12}P_{27}$, pent̄ M_{14} **128** autem] uero *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | peneteat P_{27}, pent̄ $M_{14}P_{12}$, peniat *(sic)* O_2 | uice] uicę P_{27}, ui** (VI *corr.* $O_2^{a.m.}$) si plus (fecerit *add. sup. lin.* $O_2^{a.m.}$) addatur ei ieiunium O_2 *(cf. **U** c. VIII.9)* **129** hortare P_{27} | heresim O_2P_{27}, eresum P_{12} | eorum] ***** O_2, in ęclesia *corr.* $O_2^{a.m.}$ | penitentia O_2 **130** dicende $P_{27}^{a.c.}$ | qui – **131** est[1]] si quis non est mecum $P_{12}P_{27}$, si quis mecum non est O_2 **132** acciperit $M_{14}O_2$, acceperit $P_{12}P_{27}$ | manum O_2 | eretici $M_{14}P_{12}$, heretici O_2P_{27} **133** quia – contradicit] quod catholicam (a)ecclesiam contradicit *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, ** catholica ecclesia **** et O_2, quia non licitum est heretico in catholica ecclesia hoc agere *corr.* $O_2^{a.m.}$ | postea] et *praem.* $O_2P_{12}P_{27}$ *et praem. mg.* $M_{14}^{a.m.}$ | annum – **134** peniteat] annum I integrum peniteat O_2, ann̄ I pen̄t P_{12} **134** intellegit] neglegit *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | penitentiam $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr. (e* penitentia*)* $M_{14}^{a.m.}$ **135** annos[1] O_2, a(n)n̄ *codd. cett.* | peniteat[1] O_2P_{27}, p(e)n̄t $M_{14}P_{12}$ | et[1] *om.* P_{12} | iudicant $O_2P_{12}P_{27}$ | VII] annos *add.* O_2 | et[2] *om.* $O_2^{p.c.}$ | humanius] umanius P_{12}, humanios $O_2^{p.c.}$, humanos $O_2^{a.c.}$ | V a(n)n̄ $M_{14}P_{12}P_{27}$, *om.* O_2 | peniteat[2] O_2P_{27}, pent̄ $M_{14}P_{12}$ **137** catholica] in *praem.* $P_{27}^{a.c.}$ | peniteat O_2P_{27}, pent̄ $M_{14}P_{12}$ | quis *om. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | ꝓ reuerentiam $M_{14}O_2^{a.c.}$, ꝓ reuerentia $O_2^{p.c.}P_{12}P_{27}$ **138** fecerit] hoc *praem.* O_2 | an̄ integrum pen̄ P_{27}, anno integro peniteat O_2, an̄ I pent̄ P_{12} **139** catholicæ] fecerit *add.* O_2 | consuetudinem $M_{14}P_{27}^{a.c.}$, consuetudine $P_{12}P_{27}^{p.c.}$, secundum consuetudininem (consuetudin*nem $O_2^{a.c.}$) O_2 **140** proiciatur $O_2P_{12}P_{27}$ | ab (a)ecclesia $O_2P_{12}P_{27}$, catholica *add.* O_2 | hereticus $O_2P_{12}P_{27}$ **141** penitentiam $O_2P_{12}P_{27}$, pent̄ M_{14}, ueram *praem.* O_2 | si] et *praem.* O_2 | annis M_{14}, annos O_2, an̄ $P_{12}P_{27}$ | peniteat] pen̄t P_{12} **142** congregatione O_2 **143** ereticorum P_{12}, et *add. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | alios persuadit (persuadet $O_2^{p.c.}$) *(cum **U**)* O_2 | annos peniteat O_2, a(n)n̄ pen̄(t) *codd. cett.*

48a: V.3 | **48b**: V.4 | **49**: V.5 | **50**: V.7 | **51a**: V.8 | **51b**: V.9 | **51c**: V.10

peniteat: IIII annos extra ecclesiam, et VI inter auditores, et II extra communionem.

‹52› Si quis episcopus aut abbas iuberit monacho suo pro eretitis mortuis missam cantare, non licet et non expetit ei obaudire.

‹53a› Si presbitero contigerit ubi missam cantauerit et alius recitauerit nomina mortuorum et simul nominauit hereticum cum catholicis, et post missam intellegit, ebdomata peniteat. Si scit ‹et› intellegit: primo, XL dies peniteat; si frequenter fecerit, annum integrum peniteat.

‹53b› Si quis autem pro mortem heretici missam ordinauit et pro ‹r›elegione sibi reliquias tenuerit quia multum ieiunauit, et nescit differentiam catholicæ fidei et ‹quartadecimani› et postea intellexit, penitentiam egerit et reliquias igni congremaret et anno peniteat; si autem scit et neglegit, penitentiam commutus X annos peniteat.

‹54› De operibus diei domini Greci et Romani nauigant et equitant, panem non faciunt nec in curru pergunt nisi ad ecclesia tantum, nec balneant se.

‹55a› Greci non scribunt puplice, tamen pro necessitatem scribent seorsum in domo.

---

144 IIII annos O_2, IIII annum M_{14}, quatuor a(n)ñ $P_{12}P_{27}$, peniteat *add.* O_2 | extra ecclesia O_2 | VI $M_{14}O_2^{a.c.}$, sex $P_{12}P_{27}$, VII $O_2^{p.c.}$ | et² *om.* O_2 | II] duos $O_2P_{12}P_{27}$ **146** iuberit $M_{14}P_{27}^{p.c.}$, iubet $P_{27}^{a.c.}$, iubetur P_{12}, inuenerit O_2 | monachum suum O_2 | (h)ereticis $O_2^{p.c.}P_{12}P_{27}$, hereticiis $O_2^{a.c.}$ **147** missam $M_{14}O_2$, missa $P_{12}P_{27}$ | licet] licu* $O_2^{a.c.}$, licū est $O_2^{p.c.}$ | expetit $M_{14}P_{12}P_{27}$, expedit *(cum **U**)* O_2 | ei ob(o)edire $P_{12}P_{27}$, oboedire ei *(cum **U**)* O_2 **148** presbitero $O_2P_{12}P_{27}^{p.c.}$, presbiter $P_{27}^{a.c.}$, prb̄ M_{14} | contingerit hubi P_{12} | missam cantauerit $M_{14}O_2$, missa cantat $P_{12}P_{27}$ | alius] alia $O_2^{p.c.}$ **149** recitauerit $M_{14}O_2$, recitauet $P_{12}P_{27}$ | simul] semel O_2 | nominauerit $O_2^{p.c.}$, uel intellexerit *add. mg.* $O_2^{a.m.}$ | hereticum cum] heretitu cum cum $M_{14}^{a.c.}$, ereticum P_{12} **150** intellegit] intellege prb̄t $O_2^{a.c.}$, intelligerit prb̄t $O_2^{p.c.}$ | ebdomata P_{27}, ebdomada P_{12}, eb̄đo(m) $M_{14}O_2$, I *add.* O_2 | peniteat O_2, peñ(t) *codd. cett.* | et² $O_2P_{12}P_{27}$, *om.* M_{14} **151** intellegit] neglegit O_2 | primo] in *praem.* $O_2P_{12}P_{27}$ | peniteat O_2, peñ(t) *codd. cett.* | fecerit] fec̄ O_2, fecit $P_{12}P_{27}$ | añ integrum P_{27}, anno integrum O_2, añ I P_{12} **152** peniteat O_2P_{27}, peñ(t) $M_{14}P_{12}$ **153** ꝑ mortem M_{14}, ꝑ morte $O_2P_{12}P_{27}$ | heretic* $O_2^{a.c.}$, hereticorum $O_2^{p.c.}$ | odinauerit $O_2^{p.c.}$ | ꝑ elegione sibi reliquias M_{14}, ꝑ relegione sua reliquias sibi *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, ꝑ relegionem suam (relegione sua $O_2^{p.c.}$) reliquias ibidem $O_2^{a.c.}$ **154** ieiunauit] gegumauit O_2 | et] si *add.* O_2 | nescit *om.* $P_{12}P_{27}$ **155** catholicem $O_2^{a.c.}$ | et quartodecimanorum et O_2, et XIIII et M_{14}, et et P_{27} *(haec uerba separata cum lacuna et deinde cum lineae-fractione)*, et *(cum **U**)* P_{12} | intellexit] intellex̄ O_2, intellegit $P_{12}P_{27}$ **156** penitentiam egerit et] et penitentiam egerit *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | reliquias igne concremit $P_{12}P_{27}$, reliquia signe concremare *(cum **U**)* O_2 | anno peñ P_{12}, anñ pent̄ $M_{14}P_{27}$, anno integrum peniteant O_2 **157** penitentiam $M_{14}O_2^{a.c.}P_{12}$, penitentia $O_2^{p.c.}P_{27}$ | commotus $O_2P_{12}P_{27}$ | annos peniteat O_2, a(n)ñ peñ(t) *codd. cett.* **158** de operibus diei dominici O_2, DE OPERIBVS IN DIE DOMINICI $P_{12}P_{27}$ | nauigant] in die dominico *add.* $P_{12}P_{27}$ **159** curru M_{14}, cursu O_2, curso $P_{12}P_{27}$ | ad (a)ecclesiam tantum $P_{12}P_{27}$, tantum ad ecclesiam O_2 **161** puplice $M_{14}O_2$, supplici $P_{12}P_{27}$ | ꝑ necessitatem $M_{14}O_2^{a.c.}$, ꝑ necessitate $O_2^{p.c.}P_{12}P_{27}$ | scribunt *(cum **U**)* $P_{12}^{a.c.}$ **162** seorsum *om.* $P_{12}P_{27}$ | in domo *om.* $O_2P_{12}P_{27}$

52: V.11 | **53a**: V.12 | **53b**: V.13 | **54**: B14a, C71, D12, XXIII.1 | **55a**: B14b, C72, D13, XXIII.2

‹55b› Qui operantur in die dominico: Greci ‹prima› uicæ arguunt; secunda tollent aliquid; tertia uice tercia partem de rebus et uabulabunt, uel VII dies peniteant.

‹56a› Greti et Romani dent seruis suis uestimenta et laborant nisi die dominico.

‹56b› Gregorum manachi seruos non habent; Romani habent.

‹57› Si quis autem in domin‹i›co die per neglegentiam ieiunauit, ebdomatam totam debet abstenire; si secunda XX dies peniteat; si postea XŁ^a dies.

‹58› Si per damnatione diei ieiunauerit, sicut Iudeus, abominabitur ab omnibus ecclesiis catholicis sicut Iudeus.

‹59a› Greci omne die domin‹i›co communicant, clerici et laici; et qui tribus dominicorum diebus non communicauerit excommunicantur sicut canones habent.

‹59b› Romani similiter communicant qui uolunt; qui autem nolunt non excommunicantur.

‹60a› Si quis contempserit indictum ieiunium in ecclesiam et contra decretum seniorum fecerit: sine quadragisima, XL dies peniteat; si autem in quadragisima, annum integrum peniteat.

‹60b› Si frequenter fecerit et consuetudinem erit ei, exterminabitur ab ecclesiam, domino dicente: Si qui scandalizauit unum, et *Mt 18:6*
cætera.

---

163 operatur O_2 | in *om.* $O_2P_{12}P_{27}$ | prima $O_2P_{12}P_{27}$ *et sup. lin.* $M_{14}^{a.m.}$, *om.* M_{14} | uicę P_{27}, uice $O_2^{p.c.}P_{12}$, uicem $O_2^{a.c.}$ | arguunt] curgunt $M_{14}^{a.c.}$ **164** tollent $M_{14}O_2$, tol(l)unt $P_{12}P_{27}$ | tercia $M_{14}O_2$, tertiam $P_{12}P_{27}$ | rebus] tollent *add.* O_2 **165** uabulabunt $M_{14}P_{12}P_{27}$, uapulab̄t O_2 | VII $M_{14}O_2$, VIII P_{27}, VVI P_{12} | peniteant O_2, penitē M_{14}, pen̄(t) $P_{12}P_{27}$ **166** greci $O_2P_{12}P_{27}$ | dant *(cum* **U***)* $O_2P_{12}P_{27}$ **168** gregorum $M_{14}O_2$, grecorum $P_{12}P_{27}$, non *praem* O_2 | monachi O_2P_{27}, monach̄i P_{12} | seruus non P_{12}, seruis non $O_2^{a.c.}$, seruos $O_2^{p.c.}$ **169** dominico die $P_{12}P_{27}$, dnōco die M_{14}, die dominico O_2 | negregentiam $M_{14}^{a.c.}$ | ieiunauerit *(cum* **U***)* $O_2P_{12}P_{27}$ **170** ebdomatam totam P_{27}, ebđo totam M_{14}, ebdomada tota O_2, ebdomadam P_{12} | debit P_{12} | abstenere P_{27}, abstinere O_2P_{12} | si^1 *bis repetit* P_{12} | peniteat O_2, penī M_{14}, pen̄(t) $P_{12}P_{27}$ | si^2 *om.* O_2 **171** XL dies $P_{12}P_{27}$, XL^{ta} dies peniteat O_2 **172** ꝑ damnatione $M_{14}P_{12}P_{27}$, ꝑ damnatione *(cum* **U***)* O_2 | iudeos O_2 **173** iudeus] iudeos O_2, abominabitur ab omnibus ecclesiis catholicis sicut iudeis *add.* $M_{14}^{a.c.}$ **174** omni $P_{12}P_{27}$ | dominico $O_2P_{12}P_{27}$, dnōco M_{14} | qui] q̄ O_2 **175** tres dominicos dies $P_{12}P_{27}$, III d. dominicis diebus O_2 | communicauerint $O_2P_{12}P_{27}$ **176** canones] in *praem.* $P_{12}P_{27}$ | habent] hab̄t P_{12} **177** nolunt] non uolunt O_2 **178** ex**communicantur $M_{14}^{a.c.}$ **179** contempseri*dictum $O_2^{a.c.}$, contempserit dictum $O_2^{p.c.}$ | ecclesiam $M_{14}P_{27}$, aecclesia *(cum* **U***)* O_2P_{12} **180** decreta *(cum* **U***)* $O_2P_{12}P_{27}$ | peniteat O_2, penī M_{14}, pen̄(t) $P_{12}P_{27}$ **181** quadragisima] hoc fecerit *add.* O_2 | an̄ integrum (integro P_{12}) pen̄ $P_{12}P_{27}$ **182** et – erit] et in consuetudine fuerit O_2, in consuetudine est $P_{12}P_{27}$ **183** ab (a)ecclesia $O_2P_{12}P_{27}$ | quis scandalizauerit $O_2P_{12}P_{27}$ | unum] de pusillis istis *add.* O_2

55b: B15, C73, D14, XI.1 | **56a**: B16, C74, D15, XXIII.3 | **56b**: B17, C75, D16, XXIII.4 | **57**: XI.2 | **58**: XI.3 | **59a**: B26, C49, D25a, XII.1 | **59b**: B27, C50a, D25b, XII.2 | **60a**: XI.4 | **60b**: XI.5

‹61› Legitima ieiunia tre‹a› sunt constituta populo in anno: XL dies ante pascha ubi decimas anni soluimus; et post pentecosten XL; et ante natale domini XL.

‹62› In primo coniugio presbiter debit missam agere et benedicere et ambos, et post‹e›a abstineat se ab ecclesiam XXX dies; quibus peractis peniteat XL dies et uacent orationis, et postea communicent cum oblatione.

‹63› Si quis maritus (uel si qua mulier) uotum habens uirginitatis adiungitur uxoris postea, non demittat uxorem sed tres annos peniteat.

‹64› Sic uota et instulta et inportabilia fragenda sunt.

‹65› Legitimum coniugium non licet separare sine consensu amborum.

‹66› Si cuius uxor fornicata fuit, licet dimitere eam; et aliam non accipere.

‹67a› Mulieri non est licitum uirum dimitere licet fornicatur, ‹67b› nisi forte pro monasterius. Basilius iudicauit.

‹68› Si quis uir uxorem suam inuenerit adulteratam et non uul‹t› dimitere eam sed in matrimonio suo habere eam, annos duos peniteat et ieiunias repleciones, aut quamdiu ipse penitet abstineat se a matrimonium eius qui adulterium illa perpetrauerat.

---

185 legitimat $M_{14}^{a.c.}$ | trea sunt *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, tria sunt O_2, tresunt M_{14} | populo constituta $P_{12}P_{27}$, populo christiano constituta O_2 | anno $M_{14}O_2$, annum $P_{12}P_{27}$ **186** anni] deo *add.* O_2 | XL] dies *add.* O_2 **187** natalem P_{27}, natł P_{12} | XL] dies *add.* O_2 **188** coniugium O_2 | prb̄ debit M_{14}, debit (debet P_{12}) presbiter $P_{12}P_{27}$, debet prb̄t O_2 | missa O_2 | et² *om. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **189** ambus P_{12} | postea $P_{12}P_{27}$, posteat O_2, posta M_{14} | abstineat $M_{14}O_2$, absteneant *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ | ab (a)ecclesia $O_2P_{12}P_{27}$ **190** peniteat $O_2P_{27}^{a.c.}$, peneteant $P_{27}^{p.c.}$, penī M_{14}, pen̄t P_{12} | orationi O_2, oratione $P_{12}P_{27}$ | et² *om.* $M_{14}^{a.c.}$ | cum] oratione et *add.* P_{12} **192** uel – qua] ū si qua $P_{12}^{p.c.}$, ūsiqa $P_{12}^{a.c.}$ | si] * *praem.* $O_2^{a.c.}$ | uotum] uomitum $M_{14}^{a.c.}$ **193** adiungetur P_{27} | uxori $P_{12}P_{27}$, uxore O_2 | dimittat $O_2P_{12}P_{27}$ | tres] **es $O_2^{a.c.}$ | annos peniteat O_2, annos penī M_{14}, an̄ pen̄ $P_{12}P_{27}$ **194** sic] sicut O_2 | et instulta] stulta *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | frangenda sunt et inportabilia (inportab*lia $O_2^{a.c.}$) $O_2P_{12}P_{27}$ **195** separare $M_{14}O_2$, separari *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ | consensum $O_2^{a.c.}$ **197** uxorem $M_{14}^{a.c.}$, mulier O_2 | fuit] fuerit *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | licit P_{27}, lic̄t P_{12} **199** uirum] suum *add.* $O_2P_{12}P_{27}$ *et add. sup. lin.* $M_{14}^{a.m.}$ | fornicatur $M_{14}O_2$, fornicato $P_{12}P_{27}$ **200** ꝑ monasterius M_{14}, ꝑ monasterium *corr.* $M_{14}^{a.m.}$, ꝑ monasterio $O_2P_{12}P_{27}$ | basilius *om.* $M_{14}^{a.c.}$ | iudicaūt P_{12}, hoc *add. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **201** uult $O_2P_{12}P_{27}$, uul M_{14} **202** eam¹] et aliam non accipere *add.* $P_{12}^{a.c.}$ | habere] abere P_{12} | eam² $M_{14}^{p.c.}$, eum $M_{14}^{a.c.}$, *om. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | annos duos peniteat O_2, ann̄s duos penī M_{14}, a(n)n̄ II pen̄(t) $P_{12}P_{27}$ **203** et ieiunias M_{14}, et ieiunis O_2, *om.* $P_{12}P_{27}$ | repleciones] religionis *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, religionisque O_2 | ipse] ipsa *(cum **U**)* O_2P_{27}, illa P_{12} | penitet O_2P_{27}, penetet P_{12}, penī M_{14} | absteneat $P_{12}P_{27}$ | a matrimonio $O_2P_{12}P_{27}$ **204** qui] quia *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | perpe**trauerat $O_2^{a.c.}$

61: B69, C189, D155, XXIX.1 | **62**: B34b, C78, D34, XIV.1 | **63**: B38, C88, D37, XIV.5 | **64**: B36b, C202, D38, XIV.6 | **65**: B32d, C79, D158b, XXVII.7 | **66**: B39, C90, D163, XXVII.5a **67a**: B40a, C91a, D164, XXVII.6a | **67b**: B40b, C91b, XXVII.6b | **68**: XIV.4

‹69› Mulieri non est licitum uotum uouere sine licentia uiri; si uouerit, dimitendi potest.

‹70› Si mulier discesserit a uiro suo dispi‹ci›ens eum et nolens ad eum reuertere et reconciliare cum illo uiro suo, post V annos cunsensu episcopi alia accipere licebit.

‹71a› Duo fratres duas sorores in coniugio licet habere.

‹71b› Et pater et filius et matrem et filiam similiter possunt habere.

‹72a› Si cuius uxor ostis abstulerit et non pote est redimere eam, licet ei aliam accipere. Melius est quam fornicari.

‹72b› Si postea rediit uxorem, non debit recipere eam si aliam; sed ipsa accipiat alterum uirum si unum habuit.

‹72c› Sententiam stat de seruis transmarinis.

‹73› Si seruum aut ancillam dominus amborum in matrimonium coniunxserit, postea liberato seruo uel ancilla si non pote est redimere qui in seruitio est, liberato licet ingenuo coniugere.

‹74› Equanimiter iungiter uir i‹n› matrimonium eis qui sibi consanguinei sunt, et uxores sue consanguineis post morte uxoris.

‹75› Si quis demiserit gentilem uxorem gentilem, in potestatem eius erit post baptismum habere eam an non habere.

‹76› Similitudo si unus eorum baptizatus est et alter gentiles.

---

205 licentiam $O_2^{a.c.}$ | uiri] sui *add.* O_2 | si] sed (seu $P_{27}^{a.c.}$) *praem. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **206** uouerit $M_{14}O_2$, uoluerit $P_{12}P_{27}$ | dimitti *(cum **U**)* $O_2^{p.c.}P_{12}P_{27}$, dimitt** $O_2^{a.c.}$ **207** discederit $O_2P_{12}P_{27}$ | dispiciens $O_2P_{12}P_{27}$, dispiens M_{14} | et nolens] nolensque O_2 | ad eum *om. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **208** et] ut O_2 | reconciliari $P_{12}P_{27}$, reconcilietur O_2 | V] VII O_2 | annos O_2, ann̄ *codd. cett.* | cunsensu] cū consensu *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **209** alia $M_{14}P_{12}P_{27}$, aliam *(cum **U**)* O_2 | acciperet O_2 | licebit $M_{14}O_2$, licere $P_{12}P_{27}$, uxorem *add. (cum **U**)* O_2 **210** duo] dei uos *(uid.)* O_2 | licet *om.* $O_2P_{12}P_{27}$ **211** filius] filus P_{27} | et² *om. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **212** uxorem (h)ostes $O_2P_{12}P_{27}$ | potest $O_2P_{12}P_{27}$ | redemere $P_{12}P_{27}$ **213** ei *om. (cum **U**)* $O_2^{a.c.}$ | fornicare $O_2P_{12}P_{27}$ **214** reditur uxor $O_2P_{12}P_{27}$, illa *add. (cum **U**)* O_2 | debet O_2P_{12} | aliam] habet *add. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ *et add. sup. lin.* $M_{14}^{a.m.}$ **215** ipsam *(uid.)* $O_2^{a.c.}$ | uirum *om.* O_2 | unum] re* *add.* $M_{14}^{a.c.}$ **216** sententiam] eadem sententia *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **217** si *om.* P_{12} | in matrimonium] matrimonio O_2 **218** postea $O_2P_{12}P_{27}$, post eam M_{14} | uel] aut P_{12} | si non *om.* O_2 | potest $P_{12}P_{27}$, post O_2 | redimere] redimi *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **219** coniungere $O_2P_{12}P_{27}$ **220** equanimiter] quanimiter O_2 *(culpa rubricatoris)* | iungetur $P_{12}P_{27}$, coniungitur *(cum **U**)* O_2 | uir in matrimonium (matrimonio *[cum **U**]* O_2) eis (eius $P_{12}^{a.c.}$) $O_2P_{12}P_{27}$, uiri matrimonium eius M_{14} **221** sunt *om.* O_2 | uxoris *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, uxori O_2 | consanguinis O_2 | post mortem $O_2P_{12}P_{27}$ **222** dimiserit $O_2P_{12}P_{27}$ | gentilem¹] gentiles $O_2P_{12}P_{27}$ | potestatem $M_{14}O_2^{a.c.}$, potestate *(cum **U**)* $O_2^{p.c.}P_{12}P_{27}$ **223** an non] an̄ P_{12} **224** similitudo] simili modo *(cum **U**)* O_2P_{27}, simile modo P_{12}

69: B37, C89, D39, XIV.7 | **70**: B80c, C95, D103f/D103i/D159, XXVII.20 | **71a**: B68a, C81a, D111, XXVII.29a | **71b**: B68b, C81b, D110, XXVII.29b | **72a**: B35a, C86, D36a, XXVII.24 **72b**: B35b, C87a, D36b (D103e ?), XXVII.25a | **72c**: B36a, C87b, XXVII.25b | **73**: B80a, C92–C93, D35/D103c, XXVIII.4 | **74**: B80b, C94, XXVII.28 | **75**: B31a, C84, D28, XXVII.18 | **76**: B31b, C85a, XXVII.19a

‹77a› Similitudo, sicut dictum est: Infideles si discedit discedat, ‹77b› si cuius uxor infidelis est gentiles et non pote est eam conuertere dimittit eam. *1 Cor 7:15*

‹78a› Secundum Gregos in quarta propinquitate carnis licet nubere, ‹78b› sicut in lege scriptum est; secundum Romanos in V, in IIII tamen non soluunt cumiugium postquam factum fuerit. *cf. Lv 18:10, 18:12–14*

‹78c› In tertia tamen propinquitate non licet uxorem alterius accipere post obitum eius.

‹79› Si quis nuptias habet et matrimonium non licet, tamen licitum est escam quam habent manducare, quia propheta dicit: Domini est terra et plenitud‹o eiu›s. *Ps 23:1*

‹80› Mulier tres menses debent abstenire a uiro suo quando concepta est antequam pariat.

‹81› Si licitum est quan‹do› debent parare antequam communicare? Peromnia licitum est.

‹82› Si uir dimiserit uxorem propter fornicationem, si prima fuerit licitum est ut aliam accipiat uxorem; ille uero si uoluerit penitere peccata sua, post quinque annos alium uirum accipiat.

‹83a› Mulier si fuit nupta cum uno uiro et uotum fecerit deo et post mortem non uiri eius non acciperit alium uirum, et post tempus mortuos est uir et accipit alium, et post undecin annos conuersa est uota sua quando uouebat cum uiro alio, et nolebat uiuere cum illo set

---

225 similitudo] simili modo O_2 *et corr. (e* similitudo*)* $M_{14}^{a.m.}$, *om.* $P_{12}P_{27}$ | sicut dictum est infideles si discedit discedat si cuius uxor infidelis est *(*et *add.* O_2*)* gentiles *(*gentilis O_2*)* et non pote est *(*potest O_2*)* eam conuertere dimittit *(*dimittet O_2*)* eam $M_{14}O_2$, si cuius uxor infidelis *(*infideles $P_{12}^{a.c.}$*)* est et *(*a P_{12}*)* gentiles et non potest eam conuertere dimittat eam sicut dictum est infidelis si *(*infideles se P_{12}*)* discedit discedat $P_{12}P_{27}$ **228** grecos $O_2P_{12}P_{27}$ **229** in lege *om.* O_2 | scribtum P_{27} | romanus $P_{12}^{a.c.}$, romanum O_2 | V] quinta $O_2P_{12}P_{27}$ | in IIII tamen] tamen in quarta *(cum* **U***)* $O_2P_{12}P_{27}$ **230** coniugium $O_2P_{12}P_{27}$ **231** in] n O_2 *(culpa rubricatoris)* | propinquitatem $O_2^{a.c.}$ | alterius] altius O_2 **232** obitum] est *add.* $O_2^{a.c.}$ **233** matrimonia *(cum* **U***)* O_2 | licet] licita *(cum* **U***)* O_2 **234** habent] habuit O_2 **235** plenitudo eius $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr.* $M_{14}^{a.m.}$, plenitud***s M_{14} **236** menses debet abstinere *(cum* **U***)* $P_{12}P_{27}$, mensis debet se abstinere O_2 **237** antequam] ante *(cum* **U***)* $O_2^{a.c.}$ | pariat $M_{14}O_2$, pareat $P_{12}P_{27}$ **238** si licitum est $M_{14}O_2$, et $P_{12}P_{27}$ | quando $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr.* $M_{14}^{a.m.}$, quan M_{14} | debent – antequam] debet parere ante $P_{12}P_{27}$, debet *(*debe $O_2^{a.c.}$*)* peperere ante O_2 **240** uxorem] suam *add. (cum* **U***)* O_2 **241** est] ei *add.* O_2 | ille] illa *(cum* **U***)* $O_2P_{12}P_{27}$ | uero] uiro $O_2^{a.c.}$ | peniteri $P_{27}^{a.c.}$ **242** quinque] V O_2P_{27} | annos O_2, a(n)ñ *codd. cett.* **243** si *om.* $O_2^{a.c.}$ | fuit $M_{14}O_2^{a.c.}$, fuerit $O_2^{p.c.}P_{12}P_{27}$ | uno] un $O_2^{a.c.}$ | et[2]] ut *(cum* **U***)* $O_2P_{12}P_{27}$ **244** non[1] *om. (cum* **U***)* $O_2P_{12}P_{27}$ | acciperet O_2, acceperit $P_{12}P_{27}$ | alium *om* $O_2^{a.c.}$ **245** mortuus $O_2P_{12}P_{27}$ | uir] eius *add.* O_2 | accipit $M_{14}O_2$, accepit $P_{12}P_{27}$, illa *praem.* O_2 | alium] uirum *add.* O_2 | undecin annos $M_{14}O_2$, XI annum P_{27}, duodecim añ P_{12} | conuersa] confessa *(cum* **U***)* $O_2P_{12}P_{27}$ **246** uouebat] uiuebat O_2 | set] et $M_{14}^{p.c.}$

77a: B31c, C85b, XXVII.19b | **77b**: C100, D70, XXVII.19c | **78a**: B32a, C82a, D29a/D158a, XXVII.26a | **78b**: B32b, C82b, D29b, XXVII.26b | **78c**: B32c, C83, D30, XXVII.27 | **79**: XXVII.32 | **80**: C104, (D115c ?), XXVII.3a | **81**: C52, XXVII.4 | **82**: XXVII.5b | **83a**: C101a, (D115b ?), XXVII.14a

uoluit inp‹le›re uota sua: ‹83b› respondens ut esset in potestate uiri eius si inpleret an non, ‹83c› et licentia dedit et nubat cum illo uiro suo.

‹84a› Pote est autem alter alio licentia dare ‹84b› accedere et seruitium dei in monasterium et sibi nubere, si in primo conubium erant — secundum Gregos tamen non est canonicum. Si autem in secundum, non licet ei tertium uiuente uiro uel uxorem.

‹85› Bigamus peniteat unum annum: IIII et VI feria, in tribus quadragisimis abstineat se a carnibus; et non dimittat uxorem tamen.

‹86› Disponsatam puella non licet parentibus ducære alio uiro nisi illa omnino resistat; tamen ire ad monasterium licebit si uoluerit.

‹87› Presbitero non est licitum peccata episcopi prodere quia super eum est.

‹88› Monachum fornicationem fornicat, VII annos peniteat.

‹89› Si cum sorore fornicat, XV annos peniteat nisi die dominico tantum.

‹90› Si autem matrem fornicat, XII annos peniteat et numquam mutet nisi tantum in die dominicis.

‹91a› Si cum masculum fornicat, X annis peniteat.

‹91b› Si coierit cum masculum post XV annos, XXV annos peniteat.

---

247 inplere $O_2P_{12}P_{27}$, inp̄re M_{14} | respondens M_{14}, resp̄ O_2, *om.* $P_{12}P_{27}$ *(lacuna in* P_{27}*)* | ut] in po *add.* $M_{14}^{a.c.}$ | esset] esse O_2 **248** si inpleret] si implere (sumplere $O_2^{a.c.}$) uota sua O_2 | et[1] *om.* $O_2^{p.c.}$ | licentiam $O_2P_{12}P_{27}$ | et[2]] ut $O_2P_{12}P_{27}$ | suo *om.* O_2 **249** pote est autem] potest autem $O_2P_{12}^{p.c.}P_{27}$, potestatem $P_{12}^{a.c.}$ | licentiam $O_2P_{12}P_{27}$ | et seruitium] ad seruitium $P_{12}P_{27}$, a seruitio O_2 **250** monasterio $O_2P_{27}^{a.c.}$ | conubium] con**i ubium $M_{14}^{a.c.}$, coniubio O_2 **251** erat $O_2P_{12}P_{27}$ | gregos* $M_{14}^{a.c.}$, grecos $O_2^{p.c.}P_{12}P_{27}$, grecum $O_2^{a.c.}$ | cannonicum O_2 | si $M_{14}O_2$, sin *(cum* ***U****)* $P_{12}P_{27}$ **252** secundo *(cum* ***U****)* O_2 | licit $P_{12}P_{27}$ | tertio O_2 | uiro] uiuro $M_{14}^{a.c.}$, uirum P_{12} **253** peneteat $O_2P_{12}P_{27}$, penī M_{14} | unum anno O_2, uno an(n)o $P_{12}P_{27}$ | IIII et VI feria] quarta (feria *add.* O_2) et sexta feria $O_2P_{12}P_{27}$, et *add. (cum* ***U****)* $O_2P_{12}P_{27}$ | tres quadragisimas $P_{12}P_{27}$ **254** absteneat $P_{12}P_{27}$ | et *om.* $P_{12}P_{27}$, tamen O_2 | tamen *om.* $O_2P_{12}P_{27}$ **255** disponsata P_{12}, disposata *(sic)* P_{27}, desponsata O_2 | ducere $O_2P_{12}P_{27}$ **256** resistat $O_2P_{12}P_{27}$, resistati M_{14} | a monasterio O_2 **257** presbitero O_2P_{27}, prb̄ M_{14}, presbiterum P_{12} | peccata epō M_{14}, peccatum episcopi *(cum* ***U****)* $O_2P_{12}P_{27}$ **259** monachus $O_2P_{12}P_{27}$ | fornicat] faciens *(cum* ***U****)* $O_2P_{12}P_{27}$ | VII $M_{14}O_2$, VI $P_{12}P_{27}$ | annos peniteat O_2, ann̄ penī M_{14}, an̄ pen̄(t) $P_{12}P_{27}$ **260** sorore] sore $P_{12}^{a.c.}$ | annos peniteat O_2, ann̄ penī M_{14}, an̄ pen̄(t) $P_{12}P_{27}$ | die] in *praem.* $O_2P_{12}P_{27}$ **261** tantum *om.* $P_{12}P_{27}$ **262** autem matrem] cum matre *(cum* ***U****)* $O_2P_{12}P_{27}$ | annos pen̄t O_2, ann̄ penī M_{14}, an̄ pen̄(t) $P_{12}P_{27}$ | et – **263** tantum] non mutet nisi P_{12} **263** mutet] communicat O_2 | in *om.* O_2 | die dominico P_{12}, diebus dominicis *(cum* ***U****)* O_2P_{27} **264** cum masculum] masculus (masculos O_2) cum masculo *(cum* ***U****)* $O_2P_{12}P_{27}$ | fornicauerit O_2 | annis penī M_{14}, annos pen̄t O_2, an̄ pen̄(t) $P_{12}P_{27}$ **265** quoierit P_{12} | cum masculo $O_2P_{12}P_{27}$ | annos[1]] annorum $O_2P_{12}P_{27}$, penī *add.* M_{14} | ann̄ penī M_{14}, an̄ pen̄(t) $P_{12}P_{27}$, anno pen̄t O_2

83b: C101c, (D115b ?), XXVII.14b | **83c**: C101b, XXVII.15 | **84a**: B32e, C80a, D158c XXVII.8a | **84b**: B32f, C80b, XXVII.8b | **85**: B33, C177, D31, XIV.2; ~ G177a | **86**: B100, C112, D145, XXVII.34 | **87**: B50, C18, D170, XVII.9 | **88**: B93, C162, D33, VIII.6a | **89**: B98, C154, D64, II.17 | **90**: C153, II.16 | **91a**: II.5 | **91b**: II.4

‹92› Si quis sepe fecerit fornicationem: primus cannon iudicauit ut X annos peniteat; secundum cannon VII annos peniteat, sed pro infirmitate hominis et per consilium dixerunt III annos peniteat.

‹93a› Qui cum pecoribus coierit, XV annos peniteat.

‹93b› ‹Qui sepe cum pecode aut cum masculo, XV annos peniteat› iudicauit.

‹94› Qui sepe fecerit furtum, VI peniteat eius aut quomodo iudicauit sacerdus.

‹95› Si mulier cum muliere, III annos peniteat.

‹96› Fornicatione sepe faciens VII annos peniteat; ali iudicat per consilium III annos peniteat.

‹97› Si mulier cum seipsa sola coitum habet, III annos peniteat.

‹98› Qui multa mala fecerit — id est ad homicidium, adulterium cum pecode, cum muliere, et furtum fecerit — penitentiam eius iudicauit ut in monasterium exiret et peniteret usque ad mortem.

‹99› Pueris qui fornicationem faciunt inter semetipsos, iudicauit ut uapulentur.

‹100› Si semen per os mittit, III annos peniteat.

‹101a› Sodomite VII annos peniteant, ‹101b› et mollis uno anno sicut mulie adulteram VII annos peniteat.

---

266 si quis] quis $P_{12}P_{27}$, qui *(cum **U**)* O_2 | primos O_2 | cannon $O_2^{a.c.}$, cañnō M_{14}, canon $O_2^{p.c.}$, conon P_{27}, quoñ P_{12} **267** annos pent̄ O_2, anñ penī M_{14}, añ peñ(t) $P_{12}P_{27}$, *t *add.* $M_{14}^{a.c.}$ | secundus *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$, si *praem.* O_2 | canñ O_2, cañ M_{14}, conon P_{27}, quoñ P_{12}, ut *add.* $P_{12}P_{27}$, iudicabitur *add.* O_2 | annos pent̄ O_2, anñ penī M_{14}, añ peñ(t) $P_{12}P_{27}$ **268** dixer̄ O_2P_{27}, dixerit P_{12}, ut *add.* O_2 | III annos pent̄ O_2, III anñ penī M_{14}, tribus añ peñ(t) $P_{12}P_{27}$, eius sit *add.* O_2 **269** coierit $M_{14}O_2$, cogerit $P_{12}P_{27}$ | annos peñt O_2, a(n)ñ peñ(i) *codd. cett.* **270** qui – peniteat *scripsi*, -ui sepe -cōdv -ecode aut cum masculo XV anñ penī *mg.* $M_{14}^{a.m.}$ *(partim illegibilia facta ob resectionem paginae)*, ut qui sepe – cum masculum X annos penitentiam eius O_2, qui sepe (semper P_{12}) – cum masculum X añ peñ $P_{12}P_{27}$, *om.* M_{14} **271** iudicauit *om.* P_{12} **272** VI penī eius M_{14}, VII annos penitentiam eius *(cum **U**)* O_2, VII añ peñ $P_{12}P_{27}$ | iudicabit $P_{12}P_{27}$, iudicauerit *(cum **U**)* O_2 **273** sacerdus $M_{14}P_{12}^{a.c.}$, sacerdos $P_{12}^{p.c.}P_{27}$, sac̄ O_2 **274** si mulier] similiter P_{12} | muliere] mulier $O_2^{a.c.}$ | III a(n)ñ peñ(i) $M_{14}P_{27}$, annos III pent̄ O_2, *om.* P_{12} **275** fornicationem $P_{12}P_{27}$, fornicationis O_2 | VII] VI $P_{27}^{a.c.}$ | annos peñt O_2, a(n)ñ peñ(i) *codd. cett.* | alii iudicant $O_2P_{12}P_{27}$ | ꝑ consilium O_2 **276** III annos peñ O_2, III a(n)ñ peñ(i) $M_{14}P_{12}$, añ III peñ P_{27} **277** sola cum seipsa *(cum **U**)* O_2 | III a(n)ñ peñ(it) $M_{14}O_2P_{12}$, añ III peñ P_{27} **278** multa] fa *add.* $M_{14}^{a.c.}$ | id est ad *om.* O_2, id est *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ **279** pecode] pecore et $O_2P_{12}P_{27}$ | mulier $O_2^{a.c.}$ **280** ut *om.* O_2 | exerit O_2, eret $P_{27}^{a.c.}$ | et] ut O_2 | peniteret $M_{14}O_2$, penetiret $P_{12}P_{27}$ **281** pueros O_2 **282** uabulentur P_{27} **283** si] qui *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | semen per os mittit (mitti O_2) $M_{14}O_2$, semen in os mittit $P_{12}P_{27}^{a.c.}$, *om.* $P_{27}^{p.c.}$ | a(n)ñ peñ(it) *codd.* **284** a(n)ñ peñ(it) *codd.* | uno anno M_{14}, uno anno penīt O_2, I añ peñ $P_{12}P_{27}$ **285** mulie M_{14} *(cf.* muliel *in* M_{14} *in c. 117b)*, mulier $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr.* $M_{14}^{a.m.}$ | adultera *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | a(n)ñ peñ(it) *codd.*

92: C151, II.18; cf. G96 | **93a**: II.3 | **93b**: C152a, II.2 | **94**: C203, III.3a | **95**: C157, II.12 **96**: cf. G92 | **97**: C158, II.13 | **98**: VII.1 | **99**: C160, II.11 | **100**: B103, C159 (C31 ?), II.15; cf. G118b | **101a**: B64b, C161a, D153, II.6a | **101b**: B64c, C161b, D154, II.6b

‹102› Mulier si occidit filium, homicidium facit: XV annos peniteat et numquam mutet nisi die dominico.

‹103a› Si paupercula occidit filium suum, VII in canone dixerunt penitentiam eius; si homicidiam sit, X annos peniteat.

‹103b› Infans tres annos habuit et mortuos est sine baptismo, III annos peniteant pater eius et mater.

‹104› Qui negat filium suum sine baptismo, in canone: X annos peniteant; sed per consilium VII annos.

‹105a› Mulier qui concepit et occidit filium suum in utero ante XL dies unum annum peniteat; ‹105b› si post XL dies occidit, quasi homicida debit peniteri.

‹106a› Si moriatur si‹ne› nece hominis sine baptismo, III annos peniteat.

‹106b› Si uiro cum suo muliere retro ‹uel› in tergo nuberit, penitere debit quomodo animalis.

‹107› Si menstru tempore coierit, XL dies peniteat.

‹108› Qui episcopo aut presbitero occidi‹t› regi dimittendus est ad iudicandum.

‹109› Qui occidit m‹o›nachum uel clericum in iuditio episcopi est: uel arma relinquat et deo seruiat, ‹uel› VII annos peniteat.

---

286 occidirit $P_{12}^{p.c.}$ | filium] suum *add. (cum **U**)* O_2P_{27}, suu *add.* P_{12} | homicidi*um $O_2^{a.c.}$ | a(n)n̄ pen̄(it) $M_{14}O_2P_{27}$, annus pen̄ P_{12} **287** mutet] communicat O_2 | nisi] tantum *add.* O_2 | die] in *praem. (cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ | dominico $M_{14}O_2$, dominica $P_{12}P_{27}$ **288** VII] VII an̄ pen̄ *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, XII annos O_2 | canone $P_{12}P_{27}$, canō M_{14}, cannone O_2 | dixer̄ P_{27}, dr̄ *(cum **U**)* O_2 **289** penitentiam] penitentia $O_2^{p.c.}$ | homicida *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | a(n)n̄ pen̄(it) *codd.*, eius *add.* O_2 **290** infans] qui *add.* O_2 | tres ann̄ M_{14}, III an̄ O_2, III $P_{12}P_{27}$ | habuit et] cuius paruolus P_{12} | mortuus $O_2P_{12}P_{27}$ | est] fuerit P_{12} **291** an̄ peniteat O_2, a(n)n̄ pen̄(i) *codd. cett.* | pater eius *om.* P_{12}, pater *(cum **U**)* O_2 | mater] eius *add.* O_2 **292** negat *codd.* | baptismum O_2 | in canone P_{27}, in cannonem O_2, in can̄ M_{14}, *om.* P_{12} | a(n)n̄ pen̄(i) $M_{14}P_{12}P_{27}$, an̄ penitentia *(*penitentiam $O_2^{a.c.}$*)* eius O_2 **293** annos $M_{14}O_2$, an̄ $P_{12}P_{27}$, pen̄(it) *add. (cum **U**)* O_2P_{12} **294** qui $M_{14}P_{12}P_{27}$, que *(cum **U**)* $O_2^{p.c.}$, quem $O_2^{a.c.}$ **295** annum] integrum *add.* O_2 | pen̄(it) *codd.* **296** debit $M_{14}^{p.c.}P_{12}P_{27}$, deb*nt debit $M_{14}^{a.c.}$, debet O_2 | penitere $P_{12}P_{27}$, penite̅ O_2 **297** si moreatur sine nece $O_2P_{12}P_{27}$, sine moriatur si nece M_{14} | hominis] et *add. (cum **C**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | a(n)n̄ pen̄(it) *codd.* **299** si – **300** animalis *om.* $P_{12}P_{27}$ | uiro M_{14}, uir O_2 | suo M_{14}, sua O_2 | uel O_2 *(cf.* aut *in* **C***)*, licet M_{14} *(cf.* licet *male pro* uel *in cc. 43, 109 et 190)* | tergo M_{14}, terga O_2 | penitere – **300** animalis M_{14}, sicut animalis penitere debet in semetipso O_2 **301** si] quis *add.* $P_{12}P_{27}$ | menstruo $O_2P_{12}P_{27}$ | tempore] cum sua muliere *add.* O_2 | coierit $M_{14}O_2$, coheret $P_{12}P_{27}$ | pen̄(it) *codd.* **302** epō aut prb̄ occidiregi M_{14}, occidit episcopum aut presbiterum regi O_2, presbitero aut epō occidit regi $P_{12}P_{27}$ | dimittendum O_2 **304** occiderit *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | monachum $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr.* $M_{14}^{a.m.}$, m*nachum M_{14} | uel] aut $O_2P_{12}P_{27}$ | in *bis repetit* P_{12} | est] iudicandum *add.* O_2 **305** et] aut in monasterio O_2 | uel^2 *(cum **U**)* O_2, licet *codd. cett.* *(cf.* licet *male pro* uel *in cc. 43, 106b et 190)* | VII] septe O_2 | annos penīt O_2, an̄ peneteat P_{27}, a(n)n̄ pen̄(i) $M_{14}P_{12}$

102: C139, XIV.25 | **103a**: C140, XIV.26 | **103b**: C142a, XIV.29b | **104**: C141, (D90 ?), XIV.30 | **105a**: C143, (D114 ?), XIV.27a | **105b**: C144, (D114 ?), XIV.27b | **106a**: C142b **106b**: C155, XIV.21–22 | **107**: C156, XIV.23 | **108**: B116, C138, D79, IV.5b | **109**: B115, C137, D78, IV.5a

‹110› Quo occideret hominem, XL dies absteneat se ab ecclesiam.

‹111a› Qui occiderit hominem per rixam, X annos peniteat.

‹111b› Qui occiderit per uindictam fratri sui, III annos peniteat.

‹112a› Si laicus occidit alium meditatione: si non uult arma relinquere, VII annos peniteat, sine carne et uino III; ‹112b› si casum, I anno; si per ira, ‹III›.

‹113a› Si in proelio cum rege occiderit homine, XL dies peniteat.

‹113b› Si per poculum aut per artem aliquam, VII annos peniteat aut plus.

‹114› Seruo dei nullatenus liceat pugnare nisi multorum sit consilium seruorum dei.

‹115a› Si iurauerit quasi in manu hominis, aput Gregos nihil est; ‹115b› si uero iurauerit in manu episcopi aut presbiteri aut diaconi seu in altare et mentitus est, III annos peniteat.

‹116a› Qui immolat demonibus in minimis, unum annum peniteat.

‹116b› Qui in magnis demonibus immolat, X annos peniteat.

---

306 qui occiderit *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, qui occidit O_2 | abstineat O_2 | ab (a)ecclesia $O_2P_{12}P_{27}$, et insuper superiore sententia pen̄t *add.* O_2 **307** occidit O_2 | a(n)n̄ pen̄(it) *codd.* **308** ꝑ uindicta $O_2P_{12}P_{27}$, uel ꝑ *add. sup. lin.* $O_2^{a.m.}$ | fratri $M_{14}O_2$, fratris *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ | annos pen̄t O_2, a(n)n̄ pen̄(i) $M_{14}P_{12}$, an̄ p̄ P_{27} **309** alium meditatione] alterum laicum odii meditatione (meditationem $O_2^{a.c.}$) O_2, alterum ex odio emendationem P_{27}, alium ex odium emendationem P_{12} | si non] sine O_2 **310** VII a(n)n̄ pen̄(i) $M_{14}P_{12}P_{27}$, peniteat VII annos *(cum **U**)* O_2 | III] an̄ pen̄t *add.* O_2 | sic casum M_{14}, si casu $O_2P_{12}P_{27}$ | I an̄ M_{14}, uno an̄ P_{27}, I anno pen̄t O_2, sicut in canones superiores dicit P_{12} **311** si ꝑ ira III *corr.* $M_{14}^{a.m.}$, si ꝑ iram *(uid.)* M_{14}, si per rixa III annos pen̄t O_2, *om.* $P_{12}P_{27}$ **312** proelium P_{27} | cum rege *om.* P_{12} | hominem $O_2P_{12}P_{27}$ | pen̄(t) $O_2P_{12}P_{27}$ **313** aliquam] occiderit hominem *add.* O_2 | annos pen̄t O_2, a(n)n̄ pen̄(i) *codd. cett.* **314** aut plus *om.* P_{12} **315** liceat $M_{14}O_2$, licet $P_{12}P_{27}$ | nisi] ni $M_{14}^{a.c.}$ **316** consilio *(cum **U**)* $P_{12}^{a.c.}$ **317** quasi] quis $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr. (e* quasi*)* $M_{14}^{a.m.}$ | gregos M_{14}, grecos O_2, grecus $P_{12}P_{27}$ **318** presbiteri $O_2P_{12}P_{27}$, prb̄ M_{14} | aut[2]] uel O_2 | diaconi $O_2P_{12}P_{27}$, diac̄ M_{14} **319** altare] uel (seu O_2) in cruce consecrata (consegrata $P_{12}P_{27}$) *add. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | et – peniteat *om.* P_{12} *(per homoioteleuton cum* consecrata *in* O_2P_{27}*)* | a(n)n̄ pen̄(it) *codd.* *(*$M_{14}O_2P_{27}$*)*, si uero in cruce non consecrata I anno (an̄ P_{27}) pen̄(t) *add. (cum **U**)* O_2P_{27}, I an̄ pen̄t *add.* P_{12} *(uide praecedentem notam)*, -i uero -n cru-e sa-rata iura-erit -num -nn̄ penī *add. mg.* $M_{14}^{a.m.}$ *(partim illegibilia facta ob resectionem paginae)* **320** demonibus $M_{14}^{p.c.}O_2$, dem*onibus $M_{14}^{a.c.}$, d(a)emoniis $P_{12}P_{27}$ | in minimis] uel in minimis causis O_2 | unum ann̄ penī M_{14}, I annum pen̄t O_2, an̄ I p̄(en) $P_{12}P_{27}$ **321** magnis] machinis O_2 | demonibus $M_{14}O_2$, d(a)emoniis $P_{12}P_{27}$ | immolauerit O_2 | annos pen̄t O_2, a(n)n̄ pen̄(i) *codd. cett.*

110: B45, C134, IV.6b | **111a**: IV.7c | **111b**: IV.2 | **112a**: B117a, C135, D80a, IV.4 | **112b**: B117b, C136, D80b, IV.7a | **113a**: (B74b ?), (C132 ?), (IV.6c ?) | **113b**: C206, IV.7b | **114**: B101, C197, D66, XXIX.4 | **115a**: C164, VI.3 | **115b**: C165, VI.4 | **116a**: C207, XV.1a **116b**: C208, XV.1b

‹117a› Qui posuit filiam suam mulie ‹ue›l super tectum pro sanitatem febris uel in fornationem ponit et uult sanare eam, V annos peniteat.

‹117b› Similiter sic peniteat qui ardere facit grana ubi mortuos est homo et sanitatem uiuentium et domos: V annos peniteat.

‹118a› Si osculatus est presbiter per desiderium feminam, XX dies.

‹118b› Si semen per osculum mittit, XL dies peniteat.

‹118c› Si per cogitationem presbiter semen fundit, ebdomata ieiunent.

‹118d› Et si tangit manu cum manu, III ebdomatas peniteat.

‹119a› Si quis sepe per uiolentiam cogitationi semen fundit, XX dies peniteat.

‹119b› Si semen excitauit: prima uice XX dies peniteat; si secunda, XL dies; si plus, addatur ieiunia.

‹120a› Si quis presbiter aut diaconus duxerit uxorem extraniam in conscientiam populi, deponatur.

‹120b› Si adulterium perpetrauit cum illa, in conscientia deuenit populi, et proiciatur extra ecclesiam et peniteat inter laicos quamdiu uixerit.

‹121a› Si presbiter aut diaconus pro ebrietatem uomitum facit, XL dies peniteat.

‹121b› Si monachus, XXX dies peniteat.

---

322 qui – uel *rasa et nunc illegibilia in* O_2; si quis mulier posuerit filiam suam *in litura corr.* $O_2^{a.m.}$ | mulie uel *conieci (forsan* in molie uel *intelligendum — cf. graece* μῶλυ*)*, muliel M_{14} *(cf.* mulie *in c. 101)*, mulier $P_{12}P_{27}$ *et corr.* $M_{14}^{a.m.}O_2^{a.m.}$ *(illegibile in* O_2*)* | tectam $O_2P_{12}P_{27}$, et *(uid.) add.* $M_{14}^{a.c.}$ | ꝑ sanitatem $M_{14}O_2^{a.c.}$, ꝑ sanitate $O_2^{p.c.}P_{12}$, pro sanitate P_{27} **323** fornationem $M_{14}^{p.c.}$, fornicationem $M_{14}^{a.c.}$, formacem $O_2^{a.c.}$, fornacem *(cum **U**)* $O_2^{p.c.}$, fornace $P_{12}P_{27}$ | sanari O_2 | V a(n)n̄ $M_{14}P_{27}$, an̄ V P_{12}, VII annos *(cum **U**)* O_2 **324** pen̄ $P_{12}P_{27}$ **325** penīt O_2 | facit] facat $P_{27}^{a.c.}$ | grana] grai* $O_2^{a.c.}$ | mortuus $O_2P_{12}P_{27}$ **326** et sanitatem M_{14}, et ꝑ sanitate O_2, ꝑ sanitate *(cum **U**)* P_{27}, ꝑ salute P_{12} | et[2]] uel O_2 | domus $O_2P_{12}P_{27}$, dicit esse hoc *add.* O_2 | annos penīt O_2, a(n)n̄ pen̄(i) *codd. cett.* **327** presbiter $P_{12}P_{27}$, prb̄(t) $M_{14}O_2$ | dies] pen̄(t) *add. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **328** mittit] mittittit $M_{14}^{a.c.}$ | dies *om.* P_{12} | pen̄(it) *codd.* **329** presbiter $P_{12}P_{27}$, prb̄(t) $M_{14}O_2$ | ebdomata M_{14}, ebdomada $P_{12}P_{27}$, ebđm tota O_2 **330** ieiunet $O_2P_{12}P_{27}$ **331** et *om. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | tatangit P_{12} | ebđ(m) pen̄(i) $M_{14}O_2$, ebdomadas pen̄ $P_{12}P_{27}$ **332** per uiolentiae P_{12}, uiolentiam O_2 | cogitationis $P_{12}P_{27}$, per cogitationes O_2 | funderit *(cum **U**)* O_2 **333** pen̄(it) *codd.* **334** pen̄(it) *codd.* **335** addatur] ei *add.* O_2 **336** presbiter $P_{12}P_{27}$, prb̄(t) $M_{14}O_2$ | diaconus $P_{12}P_{27}$, diac̄ $M_{14}O_2$ | extraneam $O_2P_{12}P_{27}$, et *add.* O_2 **337** conscientia *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | populi – **338** conscientia *om.* O_2 **338** deuenite populi M_{14}, deuenit populis *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, populis deuenerit O_2 **339** peniteat $P_{12}P_{27}$, penī(t) $M_{14}O_2$ | laicus O_2P_{12} **341** presbiter $P_{12}P_{27}$, prb̄(t) $M_{14}O_2$ | diaconus $P_{12}P_{27}$, diac̄ $M_{14}O_2$ | ꝑ ebrietatem M_{14}, p̱ ebrietatem O_2, ꝑ ebrietate *(cum **U**)* P_{27}, p̱ ebrietate P_{12} | fecerit O_2 | quadraginta đies P_{12} **342** pen̄(it) *codd.* **343** monachus] per ebrietatem uomitum fecerit *add. (cum **U**)* O_2 | peniteat O_2, pen̄(i) *codd. cett.*

117a: C148, XV.2 | **117b**: C149, XV.3 | **118a**: C30, VIII.2 | **118b**: (B103 ?), C31 (C159 ?), (II.15 ?); cf. G100 | **118c**: C25, VIII.3 | **118d**: C26, VIII.4 | **119a**: C27, VIII.7 | **119b**: C28, VIII.9 | **120a**: IX.4 | **120b**: IX.5 | **121a**: I.3 | **121b**: I.2

‹121c› Si laicus fidelis pro ebrietatem uomitum facit, XV dies peniteat.

‹122› Si presbiter aut diaconus uel monachus pro infirmitate aut longo tempore se abstinuerit, in consuetudinem non erat ei multum bibere aut manducare, et pre gaudium in natale domini aut in pascha aut per alicui‹u›s sanctorum commemoratione faciebat et tamen plus accipit quam decretum est a senioribus suis, nihil nocuit. Si episcopus iuberit, non nocuit illo nisi ipse similiter faciat.

‹123› Penitentes non debent secundum canones communicare ante consummatione penitentie. Theodoru‹s› autem pro misericordie post annum uel post sex menses licentiam dare iussit.

‹124› De penitentiam puelle et uidue una est; maiore meruit qui uirum habiit si fornicationis crimen habit admiserit.

‹125› Mulieres menstruo tempore non intrent in ecclesiam neque communicet, nec sanctimoniales nec laici; si presumat, III ebdomatas peniteat.

‹126a› Similiter peniteant qui intrant ecclesiam ante mundum sanguinem post partum, id est dies XL.

‹126b› Qui nuberit his diebus XXX dies peniteat.

‹127› Qui nuberit die dominico petat a deo qui indulgentiam, et I uel II et III dies peniteat.

---

344 ꝓ (ꝑ O_2) ebrietatem uomitum facit (fecerit O_2) $M_{14}O_2$, *om.* $P_{12}P_{27}$ | dies peñ(it) $M_{14}O_2P_{27}$, đ peñ P_{12} **346** presbiter $O_2P_{12}P_{27}$, prb̄ M_{14} | diaconus $P_{12}P_{27}$, diac̄ $M_{14}O_2$ | uel] aut P_{12} | monacus $P_{12}P_{27}$ | aut[2]] quia *add. (cum* ***U****)* O_2 **347** abstenuerit $P_{12}P_{27}$, abstineret O_2, et *add. (cum* ***U****)* $O_2P_{12}P_{27}$ | consuetudinem $M_{14}O_2$, consuetudine *(cum* ***U****)* $P_{12}P_{27}$ | erat] orat $M_{14}^{a.c.}$ **348** manducare aut bibere O_2 | p̄ gaudium M_{14}, p̄ gaudio O_2P_{12}, pre gaudio P_{27} **349** ꝑ – commemoratione $M_{14}P_{12}P_{27}$, ꝓ – commemorationem (commemoratione $O_2^{a.c.}$) *(cum* ***U****)* O_2 | alicuius $O_2P_{12}P_{27}$, alicuis *(sic)* $M_{14}^{p.c.}$, cuis $M_{14}^{a.c.}$ | faciebat] hoc *praem.* O_2 **350** accepit P_{12}, non *praem. (cum* ***U****)* O_2 | quam decretum] qua cretum O_2 | nocuit] eis *praem.* O_2 | episcopus $O_2P_{12}P_{27}$, epī M_{14} **351** iuberet O_2, iubeat $P_{12}P_{27}$ | nonocuit $P_{12}^{a.c.}$ | illo $M_{14}O_2$, illi *(cum* ***U****)* $P_{12}P_{27}$ **352** cannones O_2 **353** consumationem *(cum* ***U****)* $O_2^{p.c.}$ | penitentie] suę *add.* O_2 | t(h)eodorus $O_2P_{12}P_{27}$, theodorum *corr.* $M_{14}^{a.m.}$, theorodorum M_{14} | ꝓ misericordie M_{14}, ꝓ misericordia P_{27}, pro misericordia P_{12}, **** O_2, ꝓ missericordia uel nimia necessitate *corr.* $O_2^{a.m.}$ **354** post *om. (cum* ***U****)* O_2 | mensis P_{27} **355** de penitentiam] dep̄m P_{27}, die (de $O_2^{p.c.}$) penitentię O_2, *om.* P_{12} | una est maiore (maiorem $P_{12}P_{27}$) meruit $M_{14}P_{12}P_{27}$, una****** meruit O_2, unam equalitatem meruerint *corr.* $O_2^{a.m.}$ **356** uirum] *** *add.* $M_{14}^{a.c.}$ | habiit] habet $P_{12}P_{27}$, habent O_2 | habit M_{14}, habuit *corr.* $M_{14}^{a.m.}$, *om.* $O_2P_{12}P_{27}$ **357** menstruo] in *praem.* O_2 | in *om.* O_2 **358** communicent $O_2P_{12}P_{27}$ | sc̄ęmoniales $P_{12}P_{27}$, sanctemonialis O_2 | laici] nec *add.* M_{14}, quod *add.* O_2 | presumpserint $O_2P_{12}P_{27}$ | ebđo penī M_{14}, ebđm peñ O_2, ebdomā peñ P_{27}, ebdomadas peñ P_{12} **360** peniteant O_2P_{12}, peñ(i) $M_{14}P_{27}$ | intrat *(cum* ***U****)* P_{27} | ecclesiam] in *praem. (cum* ***U****)* O_2P_{12} **361** partum] partem $M_{14}^{a.c.}$ | XL[ta] O_2 **362** diebus] temporibus *(cum* ***U****)* $O_2P_{12}P_{27}$ | XXX $M_{14}^{a.c.}$, XX $M_{14}^{p.c.}O_2P_{12}P_{27}$ | peñ(it) *codd.* **363** die] de $M_{14}^{a.c.}$ | qui *om. (cum* ***U****)* $O_2P_{12}P_{27}$ | et *om.* O_2 | I uel II et *om.* P_{12} **364** et M_{14}, uel P_{27}, aut O_2 | peñ(it) *codd.*

121c: I.5 | **122**: I.4 | **123**: B29, C51, D26 (D115d ?), XII.4 | **124**: B30, C176, D27, II.14 | **125**: B43a, C105, D42a, XIV.17 | **126a**: B43b, C106, D42b, XIV.18 | **126b**: B43c, C107, XIV.19
127: B43d, C76, XIV.20

‹128› Sanguinem sine uoluntatem de dentibus si fuerit non est peccatum.

‹129a› Caticumini non debent cum baptizatis manducare ‹129b› neque osculum dare eis; quanto magis gentiles.

‹130a› Missam monachorum per singulos septimanas nomina recitare.

‹130b› Secundum Romanos die dominico nomina mortuorum non recitantur ad missam.

‹131a› Pro defunctorum monacho missa agatur d‹i›e sepulture eius et tertia die; deinde quando uoluerit abbas.

‹131b› Pro laico bono tercia die uel et VII ‹post› ieiunium; pro penitente trigisima die uel VII, et propinquis eius oportet ieiunare VII et oblationem offerre ad altare, sicut Hiesu filio Sirach legitur: Et per Saul filios ieiunauerunt; postea quante uoluerunt. *cf. 2 Sm 1:12*

‹132› Si licitum est episcopo uotum soluere? Si uul‹t›, licitum est.

‹133a› De ecclesia consecrata et ueterata debis ligna incendere et habebis licentiam quoquere panes tuos.

‹133b› Tamen locum ubi altaris est crucem ponere.

‹134a› Ligna ecclesia non debit ad aliud opus esse nisi ad ecclesiam aliam, si necesse esse, uel igne conburenda uel ad perfecta in monasterium fratribus.

‹134b› In laici opera non debet procedere.

---

365 sanguine O_2 | sine uoluntatē $M_{14}P_{12}$, sine uoluntate O_2P_{27} | si fuerit M_{14}, si fuderit $P_{12}P_{27}$, *om.* O_2 **367** caticuminis non debet P_{12} **368** quanto minus gentiles (gentilis $P_{12}P_{27}$) $O_2P_{12}P_{27}$ **369** missa $O_2P_{12}P_{27}$ | singulas *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | nomina recitare] nominare mos est *(cum **U**)* O_2 **371** romanus P_{12} **372** missa O_2 **373** defuncto *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | die $O_2P_{12}P_{27}$, de M_{14} **374** deinde quando] (u)ł quantum $P_{12}P_{27}$, et postea quantę O_2 | abbas $M_{14}O_2$, abba P_{27}, ab̄b̄ P_{12} **375** III die O_2, III dies P_{27}, III III dies P_{12} | et *om.* $O_2P_{12}P_{27}$ | septimo post $P_{12}P_{27}$, VII in post O_2, VII opus M_{14} **376** XXX^{mo} die uel VII^{mo} O_2, XXX dies et septimo $P_{12}P_{27}$ | et *om.* O_2 | oportit $P_{12}P_{27}$ | VII[2]] septem O_2, dies *add. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ *et add. sup. lin.* $M_{14}^{a.m.}$ **377** oblationes O_2 | offerre] o**erre $O_2^{a.c.}$ | hiesu] iesu O_2, in *praem. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | filios $O_2^{a.c.}$ | sirach $M_{14}P_{27}$, syrach O_2, sirac P_{12} | ꝑ saul $M_{14}^{p.c.}$, ꝑ salil *(uid.)* $M_{14}^{a.c.}$, ꝓ (pro P_{12}) saul *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **378** filios] filii (h)isra(ha)el *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | ieiunauer̄ O_2P_{27} | postea] poste* $O_2^{a.c.}$ | quantum uoluerit $O_2P_{12}P_{27}$, presbiter (prb̄t O_2) *add. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **379** licitum[1]] litum P_{27} | episcopum O_2 | uotum] uolui *(uid.)* $O_2^{a.c.}$ | uult $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr.* $M_{14}^{a.m.}$, uul M_{14} **380** et[1]] uel $O_2P_{12}P_{27}$ | debes O_2 **381** habes O_2 | licentiam] libentiam $O_2^{a.c.}$ | quoq;re panes tuos M_{14}, quoquere panes P_{12}, coquere panes P_{27}, quoq;re pa*** O_2, quoque reparare *corr.* $O_2^{a.m.}$ **382** locum $M_{14}P_{27}$, loco O_2P_{12}, in *praem. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ *et praem.* $M_{14}^{a.m.}$ | altares est crucem pone $P_{12}P_{27}$, altare est cruce pone O_2 **383** (a)ecclesi(a)e $O_2P_{12}P_{27}$ | debent $O_2P_{12}P_{27}$ | aliud] aliu* $M_{14}^{a.c.}$, aliam O_2 **384** alia O_2 | esse] est $O_2P_{12}P_{27}$ | ꝑfecta M_{14}, ꝑfectum O_2, profectum *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ **385** monasterio *(cum **U**)* O_2 | fratribus $M_{14}O_2$, fratrum $P_{12}P_{27}$ **386** laici] laicata *(cum **U**)* O_2 | debent $O_2P_{12}P_{27}$

128: B63, C186, D148, VII.11 | **129a**: B46a, C67a, D123, XIX.11a | **129b**: B46b, C67b, XIX.11b | **130a**: B91a, C42, XX.4 | **130b**: B91b, C43 | **131a**: B41a, C41, D40a, XX.3 | **131b**: B41b, C44, D40b, XX.6 | **132**: C201, XVII.6 | **133a**: XVI.3b | **133b**: XVI.1b | **134a**: B18a, C54a, D17a, XVI.3a | **134b**: B18b, C54b, D17b, XVI.3c

‹135› Si necesse sit, ecclesiam licet ponere in alium locum; non debit iterum sanctificare nisi tantum presbiter aqua sancta spargere.

‹136a› Greci carnem morticinorum non dant porcis suis, ‹136b› pellens autem ad calciamenta utuntur; et lana et cornua accipere liceant (non in sanctam aliquid).

‹137a› Tamen si causa comedent porci carnem morticinorum aut sanguis hominis, non abi‹ci›endos credimus, ‹137b› nec callinas.

‹138a› Animalia que a lupis seu a canibus consummantur non sunt comedenda hominibus, ‹138b› nisi porcis et canibus.

‹138c› Si uero porci cadauera mortuorum lacerantes manducant, comedere porcos non licæbit usque dum mecerantur et post circulum anni.

‹139› Animalium coitum hominum pulluta occiduntur; carnes canibus proiciuntur, sed coria utuntur. Vbi dubium sit non occiduntur.

‹140› Si licitum est carnem uulneratam a besteis et gustatum comede‹re›? Respondit: Si homo uiuum animal prius occidit; si uero mortuos fuerit, deiciatur foras omnem carnem.

‹141› Si apes occidant hominem, occidere debent apes festinantes; et mel tamen manducetur.

‹142a› Si ceruus ‹aut› caprus mortui sunt inuenti, non sunt comedenda hominis; ‹142b› piscis uero licæt quis alterius nature sunt.

---

387 si necesse sit *om. (cum **U**)* O_2 | licet *om.* $P_{12}P_{27}$ | locum] si necesse est *add. (cum **U**)* O_2 | debet O_2 **388** sc̄ificari P_{27} | presbiter $P_{12}P_{27}$, prb̄ M_{14}, presbitero O_2 | aqua scā spargere M_{14}, aqua scā aspargere $P_{12}P_{27}$, aquas aspargere O_2 **389** porcis] portcis P_{12} **390** pellis $O_2^{a.c.}P_{12}P_{27}$, expellis $O_2^{p.c.}$ | utantur O_2 **391** scam̄ aliquid M_{14}, sc̄m aliquod *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, scā aliquod ponere O_2 **392** causa] casu *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **393** sanguinem $O_2P_{12}P_{27}$ | abiciendos $O_2P_{12}P_{27}$, abiendos M_{14} | callinas $M_{14}^{p.c.}$, callimus $M_{14}^{a.c.}$, gal(l)inas $O_2P_{12}P_{27}$ **394** lupis] lupus P_{12}, animalia *add.* $M_{14}^{a.c.}$ | a² *om. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | consummantur $M_{14}O_2$, consumuntur $P_{12}P_{27}$ **395** canibus] canis $O_2^{a.c.}$ **397** porcos $M_{14}P_{27}$, porcus P_{12}, corpus O_2 | licebit O_2, licet *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ | mecerantur $M_{14}O_2$, macerentur *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ **399** animalia *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | cohitum P_{27}, coitu *(cum **U**)* O_2P_{12} | polluta O_2 | occiduntur $M_{14}O_2$, occidantur *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ | carnis O_2 **400** proiciantur *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | coria] cora $M_{14}^{a.c.}$ | utuntur $M_{14}O_2$, utantur $P_{12}P_{27}$ | sit M_{14} *et corr.* $O_2^{a.m.}$, si *(uid.)* O_2, est *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ | occiduntur $M_{14}O_2$, occidantur *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ **401** uulneratum O_2 | bestiis $O_2P_{12}P_{27}$ | et *om.* P_{12} | gustatum $M_{14}O_2$, pręgustatam $P_{12}P_{27}$ **402** comedere $O_2P_{12}P_{27}$, comede M_{14} | respondit M_{14}, r(e)s̄p O_2P_{27}, rp̄ P_{12} | uiuum] uinum *(uid.)* $M_{14}^{a.c.}$ | occidit] licitum est *add.* O_2 **403** mortuus $O_2P_{12}P_{27}$ | fuerit] inuentus *add.* O_2 | omnem carnem] eius *add.* O_2, uel omnis caro *add. sup. lin.* $O_2^{a.m.}$ **404** occidunt *(cum **U**)* O_2 | ominem hoccidere P_{12} | festinanter *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, festinant̄ O_2 **406** ceruus] cerus $O_2^{a.c.}$ | aut $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr.* $M_{14}^{a.m.}$, **t* M_{14} | caprus M_{14}, cabrus O_2, aper $P_{12}P_{27}$, manducet ut *add.* $M_{14}^{a.c.}$ **407** comedenda $M_{14}O_2$, commedendi $P_{12}P_{27}$ | hominibus $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr. (ex* hominis*)* $M_{14}^{a.m.}$ | pisces *(cum **U**)* O_2 | licet O_2P_{12}, licit P_{27} | quis M_{14}, qui O_2, quia *(cum **U**)* $P_{12}^{p.c.}P_{27}$, qi $P_{12}^{a.c.}$ | natura P_{12}

135: B19, C53, D18, XVI.1a | **136a**: B20, C114a, D19a, XXIII.7a | **136b**: B21, C114b, D19b, XXIII.7b | **137a**: B22, C115a, D20a, XXVI.7a | **137b**: C117, D20b, XXVI.7b | **138a**: B23a, C118a, D21a, XXVI.1a | **138b**: B23b, C118b, D21b, XXVI.1d | **138c**: B78b, C116, D23b, XXVI.8 | **139**: B77, C123, D54 (D103a ?), XXVI.9 | **140**: C119, XXVI.1c | **141**: C127, XXVI.6 | **142a**: B23c, C118c, D21c, XXVI.1b | **142b**: B24a, C120, D21d, XXVI.3

‹143› Apes et animalia et cætera si in retibus extrangulatur non sunt comedenda, nec si accipiter consummauerit si mortua inueniuntur, quia in IIII capitula actuum apostulorum ita preciperunt, id est *cf. Act 15:29* abstinere se a fornicatione et suffocatione, ‹a sanguine› et idolatrie.

‹144› Equum non proibent; et tamen non est consuetudo comedere.

‹145› Læborem licet comedere, et bonum est pro sinteria, et fel eius miscendum est cum pipre pro dolore.

‹146› Surrex si ceciderit in ceruisa, tollatur inde et spargitur aqua sancta; si mortua fuerit, omnem orem proiciatur foras et mundatur uas.

‹147› Qui manducat carnem inmundam aut a uulbe consumpta, XL dies peniteat.

‹148› Infirmis omni ora licitum est cibum et potum sumere quandocumque desiderant.

‹149a› In ecclesiam in qua mortuorum catauera sepeliuntur sanctificare non licet altare.

‹149b› Si autem consecratum prius fuit, missam in ei celebrare licitum est.

‹150› De ecclesie ubi paganus sepultus est, melius est mundare et iactare foras.

---

408 apes] aues *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | animalia] nimalia *(sic)* P_{12} | et^{2} *om. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | extrangulantur P_{27}, strangulantur *(cum **U**)* O_2P_{12} **409** nec – inueniuntur *om.* O_2 **410** quia] qua $M_{14}^{a.c.}$ | in quarto capitulo O_2, ista quatuor capitula *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ | preciperunt $M_{14}P_{12}$, pr(a)eciper̄ O_2P_{27} **411** abstinere se] ut abstinerent se (si $O_2^{a.c.}$) O_2 | et^{1}] ea O_2, et a *add. sup. lin.* $O_2^{a.m.}$ | a sanguine $O_2^{p.c.}P_{12}P_{27}$ *et sup. lin.* $M_{14}^{a.m.}$, a sanguinem $O_2^{a.c.}$, *om.* M_{14} | idolatri(a)e $M_{14}P_{12}$, idolatria *(cum **U**)* O_2P_{27}, ad *praem.* O_2 **412** equum] co(m)medere *add.* $P_{12}P_{27}$ | prohibent P_{27} | et *om. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | non^{2} – comedere $M_{14}O_2$, consuetudo non est $P_{12}P_{27}$ **413** læborem] leporem $O_2P_{12}P_{27}$ | bonus O_2 | ꝑ sinteria M_{14}, ꝑpter senterio O_2, pro desinteria *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ **414** pip̄ pro $M_{14}^{a.c.}$, pipro $M_{14}^{p.c.}$, pipro pro $P_{12}P_{27}$, pipero ꝑ (ꝑin $O_2^{a.c.}$) *(cum **U**)* O_2 **415** surex $O_2P_{12}P_{27}$ | cecaderit $M_{14}^{a.c.}$ | in ceruisa] in ceruita *(uid.)* $O_2^{a.c.}$, uel in aliquo liquore *add. sup. lin.* $O_2^{a.m.}$ | spargitur $M_{14}O_2$, a(d)spargatur *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ **416** mortua] ibi *add.* $P_{12}P_{27}$, ibidem *add.* O_2 | fuerit] inuenta *add.* O_2 | omnem orem M_{14}, omnem licor eius O_2, omnis ligor *(cum **U**)* P_{27}, omnes ligor P_{12} | mundetur *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **418** a uulpe $P_{12}P_{27}$, uulpis O_2, uel a uulpibus *add. sup. lin.* $O_2^{a.m.}$ | consūta P_{27} **419** peneteat P_{12}, pen̄(it) *codd. cett.* **420** licitum est omni ora P_{12} | ora] hora O_2P_{27} | cibus $M_{14}^{a.c.}$ **421** quantocumque O_2 | desiderant $M_{14}O_2$, desiderat $P_{12}P_{27}$ **422** (a)ecclesia *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | catauera $M_{14}P_{12}$, cadauera O_2P_{27} **423** sanctificare] altare *add. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ *et add. sup. lin. (quamquam postea ras.)* $M_{14}^{a.m.}$ | licet $M_{14}P_{12}$, licit P_{27}, licebit O_2 | altare *om. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **424** consecratam P_{12} | fuit] fuerit $O_2P_{12}P_{27}$ | missas *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | ei] ea $O_2P_{12}P_{27}$ **426** de (a)ecclesia $O_2P_{12}P_{27}$ | sepultus est paganus $O_2P_{12}P_{27}$ | est^{2} *om.* P_{12}

143: B24b, C113, D168, XXVI.2 | **144**: B24c, C121, D22, XXVI.4 | **145**: B24d, C122, D169, XXVI.5 | **146**: C125, VII.8 | **147**: C128, (D120a ?), VII.6a | **148**: B109, C124, D69, XXIX.14 **149a**: B71a, C56, (D98 ?), XVI.4a | **149b**: B71b, C57, XVI.5a | **150**: B89, C58, XVI.5b

‹151› Missa secularium mortuorum III in canone: et in tertia die et nona die et triginsima die, quia surrexit dominus tertia die, et nona hora e m i s i t s p i r i t u m , et XXX dies planxerunt Moysi filii Israhel. *Mt 27:50 | cf. Dt 34:8*

‹152a› Si ho‹mo› uexatus est a diabulo et nescit aliquid nisi discurrere ubique et contigit ut occidat semetipsum quacumque causa, pote est ut oretur pro eo si ante relegiosus erat.

‹152b› Si pro disperatio‹n›e aut pro timore aliquo aut pro causis incognitis aliis hominibus, deo relinquamus hoc iudicium et non ausemus orare pro illum.

‹153› Rex si alterius regis terram habet, potest dare pro animam suam.

‹154› De pecuniam que in aliena prouintia ab aste alterum regem superante rapta fuerant, et tercias pars ad ecclesiam retribuatur et XL dies peniteat, quia iussi regis erat.

‹155› Episcopo licet in campo confirmare si necesse sit.

‹156› Presbiter decimas dare non cogitur.

‹157› Decimas non legitime dare nisi pauperibus et peregrinis, siue laici ad ecclesiam.

‹158› Tributus ecclesie sit sicut consuetudo prouintie est, tantum ne pauperes in decimas aut in aliquibus rebus uim patitur.

‹159› Non est licitum missa cælebrare qui non uoluerit communionem accipere, nec presbitero nec diacono.

---

428 missas $O_2P_{12}P_{27}$ | III in can̄ et in M_{14}, ter in an̄ (annum P_{12}) *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, *** aut $O_2^{a.c.}$, aut $O_2^{p.c.}$ | tertio die $O_2^{p.c.}$, tertio diei *(uid.)* $O_2^{a.c.}$ **429** nona[1]] VIIII $P_{12}P_{27}$, VII O_2 | triginsima] XXX $P_{12}P_{27}$, XX O_2 | quia surrexit $M_{14}O_2$, resurrexit $P_{12}P_{27}$ | et nona hora emisit] VIIII ore misit O_2 **430** moysi planxerunt P_{12}, moysin plaxer̄ P_{27}, moysen planxer̄ O_2 **431** homo $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr.* $M_{14}^{a.m.}$, ho M_{14} | diabolo O_2 **432** discurre hubique P_{12} | contigit $M_{14}O_2$, contingit P_{27}, contingat P_{12} | quacumque $M_{14}O_2$, quācumque $P_{12}P_{27}$ **433** potest $O_2P_{12}^{p.c.}P_{27}$, est $P_{12}^{a.c.}$ | eo] illo O_2 | antea O_2 | religiosus O_2P_{27} **434** disperatione $O_2P_{12}P_{27}$, disperatiome M_{14} | aliquo] aliqua P_{12} **435** hoc iudicium $M_{14}P_{27}$, haec iudicium P_{12}, ho iudico O_2 **436** ausemus $M_{14}O_2^{a.c.}$, audemus $O_2^{p.c.}$, ausi simus *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ | ꝓ illum $M_{14}P_{27}^{a.c.}$, ꝓ illo $P_{27}^{p.c.}$, pro illo O_2P_{12} **437** habet *om.* O_2 | ꝓ animam suam M_{14}, ꝓ (pro P_{27}) anima sua $O_2P_{12}P_{27}$ **439** de pecunia $O_2P_{12}P_{27}$ | aste M_{14}, (h)oste *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, ostem O_2 | rege O_2 **440** fuerat et tertiam O_2, fuerat tertia $P_{12}P_{27}$ | retribulatur $M_{14}^{a.c.}$, tribuatur *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | XL] quadraginta P_{12} **441** pen̄(it) *codd.* | iussi M_{14}, iussio *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr.* $M_{14}^{a.m.}$ **442** sit $M_{14}P_{27}$, est O_2P_{12} **443** presbiter *scripsi cum **BCDU***, prb̄ M_{14}, presbitero $O_2P_{12}P_{27}$ **444** decimas $M_{14}O_2$, decim(a)e $P_{12}P_{27}$ | non] sunt *add.* $O_2P_{12}P_{27}$ *et add. mg.* $M_{14}^{a.m.}$ | legitimę P_{27} **445** ad eccła O_2 **446** tributum *(cum **U**)* O_2 **447** pauperes] christi *add.* O_2 | decimis *(cum **U**)* O_2 | patientur *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **448** missam O_2, missas *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ | non uoluerit $P_{12}P_{27}$ *et corr.* $M_{14}^{a.m.}$, non uolunt erit M_{14}, noluerit O_2 **449** presbitero $O_2P_{12}P_{27}$, prb̄ M_{14} | diacono $P_{12}P_{27}$, diac̄ $M_{14}O_2$

151: B90, C45, D60, XX.5 | **152a**: XXV.1 | **152b**: XXV.2 | **153**: B53, C185, XXIX.7 | **154**: B74a, C133 (C132 ?), D102, VII.2 | **155**: B55a, C19, XVII.1 | **156**: B56, C21, D45, XVII.8 **157**: XXIX.11 | **158**: B76, C59, D53, XXIX.10 | **159**: XX.10

‹160› Laicus non debit in ecclesiam lectionem recitare nec alleluia cantare, sed psalmus tantum et responsorio sine alleluia.

‹161› Infans infirmus et paganus commendatus presbitero et mortuos fuerit sine baptismo, et presbiter deponatur.

‹162› Si neglegentia parentum erit, I annum peniteant.

‹163› Infans pro infante pote est dare ad monasterium deo quamuis alium uouisset tamen melius est uotum implere.

‹164› Non licet homini a seruo suo abstollere pecunia sine uoluntate quam ille de labore suo adquisiuit.

‹165a› Reliquie sanctorum ueneranda sunt.

‹165b› Si pote est fieri ut candilla ardeant per singulos noctes. Si autem paupertas loci non sinet, non nocet eis.

‹166› Pecunia ecclesiastica siue furata siue rapta reddatur quadruplum.

‹167› De grado perdito penitentia mortua est, anima uiuit.

‹168a› Diaconi possunt baptizari; ‹168b› similiter monachi et omnes clerici cibum benedicere.

‹169› De indulgentia malorum cogitationum si opere non inpleantur.

‹170a› Lauacrum capitis pote est in die dominico, et lexiua pedes lauare, ‹170b› set consuetudo non est Romanorum.

---

450 debit $M_{14}P_{27}$, debet O_2P_{12} | (a)ecclesia $O_2P_{12}P_{27}$ | lectionem recitare $M_{14}O_2$, recitare leccione $P_{12}P_{27}$ | alleluia $P_{12}P_{27}$, ałł $M_{14}O_2$ **451** psalmos *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, psalmum $O_2^{p.c.}$, palmum $O_2^{a.c.}$ | responsorio $M_{14}O_2$, responsuria *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ | alleluia] ał(ł) *codd.* **452** infirmus] qui infirmus fuerit O_2 | commendatus $M_{14}O_2P_{27}^{p.c.}$, commendatos $P_{12}P_{27}^{a.c.}$ | presbitero $O_2P_{12}P_{27}$, prb̄ M_{14} **453** mortuus $O_2P_{12}P_{27}$, postea (post eum $O_2^{a.c.}$) *add.* O_2 | sine baptismo *om. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | et presbiter P_{27}, et prb̄(t) $P_{12}M_{14}$, brb̄t O_2 **454** si $M_{14}O_2$, sine $P_{12}P_{27}$ | erit] fuerit O_2 | I annum peniteant O_2, I anñ penī M_{14}, uno anno peñ $P_{12}P_{27}$ **455** infanti P_{12}, infantem $O_2^{a.c.}$ | potest $O_2P_{12}P_{27}$ | dare $M_{14}O_2$, dari *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ | deo *om.* O_2 **456** uouisset $M_{14}P_{12}$, uouissit P_{27}, uobissit pater aut mater O_2 **457** licit P_{27} | abstolare $O_2^{a.c.}$ | pecunia $M_{14}P_{12}$, pecuniam O_2P_{27}, suam *add.* O_2 | uoluntatem $O_2^{a.c.}$, eius *add.* $O_2P_{12}P_{27}$ **458** ille] iłł P_{12} | adquisiuit $M_{14}O_2$, adqu(a)esiuit $P_{12}P_{27}$ **459** uenerand(a)e *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **460** potest $O_2P_{12}P_{27}$ | candel(l)a $P_{12}P_{27}$, candellæ O_2 | ardeant $M_{14}O_2$, ardeat *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, ibidem *add.* O_2 | singulas *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | si $M_{14}O_2$, sin *(cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ *et corr. (e* si*)* $M_{14}^{a.m.}$ **461** non nocit eis P_{27}, *om.* P_{12} **463** quadruplum] in *praem.* $P_{12}P_{27}$ **464** grado perdito $M_{14}O_2$, gradu perdito *(cum **U**)* P_{27}, gradu perditu P_{12}, sacerdotum *add.* O_2 | p(o)enitentia $O_2P_{12}P_{27}$, penīa M_{14} | uiuit] uiuat $P_{27}^{a.c.}$ **465** diaconi $O_2P_{12}P_{27}$, diac̄ M_{14} | baptizare *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$, ħđ *(signe de renvoi ?) add.* M_{14}, et cibum et potum benedicere non panem sanctificare *add. (cum **U**)* O_2 | omni O_2 **467** de indulgentia aliorum (indulgentiam aliorum $O_2^{a.c.}$) O_2 | cogitationum] cogitatione malorum P_{12} | opere] in *praem.* O_2 **468** impleatur $P_{12}^{a.c.}$, impleant cito resistende sunt O_2 **469** lauachrum P_{27} | potest $O_2P_{12}P_{27}$, esse *add. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$, esset *add. mg.* $M_{14}^{a.m.}$ | dominico] si necesse est *add.* O_2 | et – **470** lauare *om.* P_{12} | lexiua] in lexiba O_2 **470** lauare] labas O_2 | consuetudo] hoc *add.* O_2

160: B66, C188, D50, XVI.10 | **161**: B79a, C23a, XIV.28 | **162**: B79b, C23b, XIV.29a | **163**: B52a, C183, D43a, XXIX.5 | **164**: B44, C179, D165, XXVIII.3 | **165a**: B58a, C62, D46, XVI.7 | **165b**: B58b, C63, D47, XVI.8 | **166**: B122a, C60a, D81a, III.2a | **167**: B97, C213, IX.1b | **168a**: B105a, C34, XVII.16a | **168b**: B105b, C35, XVII.16b | **169**: B94, C163, D62, VII.4 | **170a**: B54, C77, D44, XXIII.8a | **170b**: XXIII.8b

‹171a› Basilius iudicauit ligentiam puerum ante XVI annum si se abstinere non potuisse, quamuis monachus ante fuisset: ‹171b› ut inter pigamos esse I annum peniteat.

‹172› Item decreta maiorum: Ante natale domini nostri Iesu Christi Greci sera, Latina non‹a› hora missas cælebrabunt.

‹173› Quicumque dubitauerit de baptismo baptizetur.

+Pr_1 ‹174› Presbiter si responsorio cantauerit ad missam, cappam suam non tollat; si autem euuangelium legerit, super umer‹os› ponat.

‹175› Maritus si seipsum in furtum aut in fornicationem seruum fecerit, mulier habet potestatem alterum accipere uirum.

‹176a› Muliere mortua licet uiro post mense alteram accipere.

‹176b› Mortuo uiro post annum licet mulieri uirum tollere.

‹177a› ‹D›igamus I annum peniteat.

‹177b› ‹Trigamus VII annos peniteat.›

‹178a› Si prig‹n›antem mulierem prius liberam conparat aliquis, liber primus qui generatus est.

‹178b› Seruus est.

‹179› Si quis liber an‹ci›llam in matrimonium acciperit, non habet licentiam dimittere eam si ante consensu amborum coniuncti sunt.

---

471 licentiam $O_2P_{12}P_{27}$ | puero *(cum **U**)* O_2 | annum $P_{12}P_{27}$, ann̄ M_{14}, annos O_2 | si] ut *praem.* O_2 **472** abstenere $P_{12}^{a.c.}$ | potuisset *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | monacus P_{12} | antea O_2 **473** bigamus $O_2P_{12}P_{27}$ | I annum O_2, I ann̄ M_{14}, uno anno P_{12}, uno an̄ P_{27} | peneteat P_{12}, pen̄(i) $M_{14}P_{27}$, in penitentiam (pententiam $O_2^{a.c.}$) O_2 **474** ITEM (ITEM *om.* P_{12}) DECRETA MAIORVM $P_{12}P_{27}$ | decretam $O_2^{a.c.}$ | natalem $O_2P_{12}P_{27}$ | domini *bis repetit* M_{14} **475** sera] uigilias sera faciunt O_2 | latini $O_2P_{12}P_{27}$ | nona hora $P_{12}P_{27}$, hora nona O_2, n̄ hora M_{14} | missam $P_{12}P_{27}$, missa O_2 | celebrabant $P_{12}P_{27}$, celebrant O_2 **476** baptismo] suo *add. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **477** presbiter $P_{12}P_{27}$, prb̄(t) $M_{14}O_2$ | si] *hic fragmentarius textus incipit in* Pr_1 | responsorio $M_{14}O_2^{a.c.}P_{27}Pr_1^{p.c.}$, responsurio P_{12}, responsoria *(cum **U**)* $Pr_1^{a.c.}$, responsorium $O_2^{p.c.}$ | cantauerit $P_{12}P_{27}Pr_1$, cantaueritis M_{14}, cantat *(cum **U**)* O_2 | missa *(cum **U**)* O_2 | non tollat capam suam O_2 **478** euuangelium] e *add.* $M_{14}^{a.c.}$ | elegerit $M_{14}^{a.c.}$ | super umeros ponat Pr_1, super umerum ponat M_{14}, super (h)umerus ponit $P_{12}P_{27}$, super humeri ponet eam O_2 **479** martius $O_2^{a.c.}$ | furtu *(cum **U**)* $Pr_1^{p.c.}$, furto P_{12} **480** fecærit Pr_1, faceret O_2 | uirum *om.* O_2 **481** mulieri Pr_1 | licet $M_{14}O_2P_{12}$, licit $P_{27}Pr_1$ | uirum O_2 | post mense $M_{14}^{p.c.}P_{12}Pr_1$, post *ens*** mense $M_{14}^{a.c.}$, post mensī P_{27}, post mensibus sex O_2 | alterum $Pr_1^{a.c.}$ | accipere] mulierem *add.* O_2 **482** uirum O_2 | annum $O_2P_{12}P_{27}$, ann̄ $M_{14}^{p.c.}Pr_1$, anm̄ $M_{14}^{a.c.}$ | muliere P_{12} | uirum] alium *add.* O_2 **483** digamus $P_{12}P_{27}$, dicamus Pr_1, bigamus $M_{14}O_2$ | I ann̄(um) pen̄(it) $M_{14}O_2Pr_1$, unum an̄ pen̄ $P_{12}P_{27}$ **484** trigamus VII an̄(nos) pen̄(t) $O_2P_{12}P_{27}$, bigamus VII ann̄ penīt Pr_1, *om.* M_{14} **485** prignantem $P_{12}P_{27}Pr_1$, prigantem M_{14}, prignante O_2 | libera $O_2^{p.c.}$, libere $O_2^{a.c.}$, liliberam P_{12} | conparat] conpat $P_{12}^{a.c.}$ **486** primus *om.* $P_{12}^{a.c.}$ | est *om.* O_2 **487** seruus est *sic codd. (qui omnes per homoioteleuton om.* qui ancillam prignantem liberat qui generatus est*)* **488** liber $O_2P_{12}P_{27}Pr_1$, lib̄ M_{14}, homo *add.* O_2 | ancillam $O_2P_{12}P_{27}Pr_1$ *et corr.* $M_{14}^{a.m.}$, an**llam M_{14}, suam *add.* O_2 | matrimonio *(cum **U**)* O_2P_{12} | acciperit $M_{14}O_2Pr_1$, acceperit $P_{12}P_{27}$ **489** dimittere eam] dimitteream $Pr_1^{a.c.}$

171a: C109a, D171, VIII.14a | **171b**: C109b, VIII.14b | **172**: (B70 ?), (C38 ?), D96 (D52 ?), (XXIII.5 ?) | **173**: D97, XXIV.3b | **174**: B72, C39, D156, XVII.11 | **175**: D104, XXVII.9 **176a**: D105, XXVII.10a | **176b**: D106, XXVII.10b | **177a**: B33, C177, D31, XIV.2; ~ G85 **177b**: B34a, C178, D32, XIV.3 | **178a**: D108, XXVIII.6 | **178b**: D109, XXVIII.7 | **179**: XXVIII.5

‹180› Viro licet in baptismo suscepere feminam; similiter et femine uirum.

‹181› Qui ‹in› matrimonium sunt III noct‹e›s abstinea‹n›t ad coniunctionem antequam communicent.

‹182› Maritus qui cum muliere sua dormierit lauat se antequam intret in ecclesiam.

‹183› Pater filium suum in necessitate coactus potestatem habet VII annis tradere; deinde sine uoluntate filii licentiam tradendi non habebit.

‹184› Homo post XIIII annum potest seipsum seruum facere.

‹185› Mulier si se adulterauit et uir eius noluit habitare cum ea: si uoluerit monasterium intrare, quartam partem ‹op›teneat hereditatis sue; si‹n› autem non uult, nihil habeat.

‹186› Puer ante XV annorum sine uoluntate patri‹s› su‹i› non debit monasterium intrare; puella XVII.

‹187a› Qui ordinati sunt ab ereticorum episcopis qui in pascha ‹et› in tunsura catholicis non sunt adunati, iterum ab episcopo catholico manus inpositione confirmentur et aliquam collectionem.

490 suscepere M_{14}, suscipere *(cum **U**)* O_2Pr_1, recipere $P_{12}P_{27}$ **492** in $O_2P_{12}P_{27}Pr_1$, *om.* M_{14} | matrimonio *(cum **U**)* O_2 | sunt] coniuncti *add.* O_2 | tres noctes abstineant $O_2P_{12}P_{27}Pr_1$, III noctis abstineat M_{14}, se *add. (cum **U**)* O_2Pr_1 | ad coniunctionem $M_{14}Pr_1$, a coniunctionem $O_2^{a.c.}$, a coniunctione *(cum **U**)* $O_2^{p.c.}P_{12}P_{27}$ **494** muliere $M_{14}Pr_1$, uxore *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | lauat M_{14}, lauit Pr_1, lauet *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ **495** intraret Pr_1 | in *om. (cum **U**)* $P_{12}P_{27}$ | ecclesiam $P_{12}P_{27}Pr_1$, ecclɫe M_{14}, ecclesia O_2 **496** coactus] quoactus O_2, actus $Pr_1^{a.c.}$ | VII ann̄ tradere $M_{14}Pr_1$, sex annis tradere (tradire P_{27}) $P_{12}P_{27}$, tradere pro se VII annos O_2 **497** filii] sui *add.* O_2 | tradendit $O_2^{a.c.}$, *om.* $P_{12}P_{27}$ **498** habet *(cum **U**)* O_2 **499** post XIIII annum *om.* O_2 | annum $P_{12}P_{27}$, ann̄ *codd. cett.* ($M_{14}Pr_1$) | seipsum] si ipsum O_2 | facere $M_{14}O_2P_{12}$, fecære Pr_1, facire *(uid.)* P_{27} **500** noluit $M_{14}Pr_1$, nol(l)it $P_{12}P_{27}$, noluerit O_2 | habitare] et *add.* M_{14} | cum ea $O_2P_{12}P_{27}Pr_1$, cum eam M_{14} **501** monasterio P_{12} | opteneat Pr_1, obteneat *corr.* $Pr_1^{a.m.}$, absteneat M_{14}, *om. (cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ | hereditatem O_2 **502** sue] obteneat *add. (cum **U**)* $P_{12}P_{27}$, optinet ratione (rationem $O_2^{a.c.}$) *add.* O_2 | sin $P_{12}P_{27}Pr_1$ *et corr.* $M_{14}^{a.m.}$, si *(cum **U**)* $M_{14}O_2$ | habeat] habet potestatem O_2 **503** annorum] annos O_2 | sine – sui *scripsi*, sine uoluntate patri suo M_{14}, sine patris uoluntate O_2Pr_1, sine patris (patri P_{12}) sui uoluntate $P_{12}P_{27}$ | debit $M_{14}Pr_1$, debet $O_2P_{12}P_{27}$ **504** XVII] annorum *add.* O_2 **505** ab ereticorum epš M_{14}, a brit(t)onorum epīs (epōs $P_{27}^{a.c.}$) $P_{12}P_{27}$, ab epīs Pr_1, a scottis aut brittorum epīs *(cum **U**)* O_2 | qui] q̄ O_2 | pascha $M_{14}O_2$, paroħia Pr_1, pa cha P_{27}, pacha P_{12} | et $O_2P_{12}P_{27}Pr_1$ *et sup. lin.* $M_{14}^{a.m.}$, *om.* M_{14} **506** tunsura $M_{14}Pr_1$, tusura O_2, tonsura $P_{12}P_{27}$ | catholicis $M_{14}O_2Pr_1$, catholici $P_{12}P_{27}$ | iterum ab episcopo $M_{14}Pr_1$, iterum debent ab episcopo O_2, iterum episcopo $P_{12}P_{27}$ **507** inpositione $M_{14}O_2^{p.c.}Pr_1$, inpositionem $O_2^{a.c.}$, inpositionis $P_{12}P_{27}$ | aliquam collectionem $M_{14}Pr_1$, aliqua collectionem $O_2^{a.c.}$, aliqua collectione $O_2^{p.c.}P_{12}P_{27}$

180: XIX.10 | **181**: D115f, XXVII.1 | **182**: D115g, XXVII.30 | **183**: D115h, XXVIII.1 | **184**: XXVIII.2 | **185**: D115i, XXVII.11 | **186**: (B86a ?; B119–B120 ?), (C111 ?), (D166a–b ?), (XXVII.37a–c ?); cf. G43a–b | **187a**: D116, XXIV.1

‹187b› Similiter ecclesie qu‹e› ab ipsis consacrantur aqua exorcizata aspergit ‹et› a‹li›qua collectione confirmentur.

‹188a› Qui periurium fecerit in ecclesiam XI annos peniteat.

‹188b› Qui uero per necessitatem coactus in quadragisima.

‹189› Licentiam non habemus Brittonis postcentibus crisma‹m› uel eucarisciam dare, nisi confessus fuerit uelle nobiscum esse in unitate ecclesiam.

‹190› Mulier qui sanguinem uiri sui pro remedio gustauerit XL (‹uel› plus, minus) ieiunet dies.

‹191› Qu‹e› autem semen uiri sui miscens in cibum ut inde ‹plus› eius amorem accipiat III annos peniteat.

‹192› Laicus de monasterium monachum furtum duxerit, ‹aut intret in monasterium deo seruiendum uel› humano subiaceat seruitio.

‹193› Qui manducat, postea communicat, VII dies peniteat.

---

508 similiter] et *add. (cum **U**)* O_2 | ecclesie $M_{14}Pr_1$, (a)ecclesia $P_{12}P_{27}$, ecclesias O_2 | que $P_{12}P_{27}Pr_1$, qui $M_{14}O_2$ | ipsis] psis $Pr_1^{a.c.}$, ipsi O_2 | consacrantur M_{14}, consegrantur Pr_1, consecrantur O_2, consecratur $P_{12}P_{27}$ | exorcitiata O_2 **509** aspergit M_{14}, aspargit Pr_1, aspargatur $O_2P_{12}P_{27}$ | et aliqua $O_2P_{12}P_{27}$, aqua M_{14}, *om.* Pr_1 | colle**tione $Pr_1^{a.c.}$, collectionem $O_2^{a.c.}$ | confirmentur $M_{14}O_2Pr_1$, confirmetur $P_{12}P_{27}$ **510** fecærit Pr_1 | ecclesiam $M_{14}P_{12}P_{27}$, ecclesia *(cum **U**)* O_2Pr_1, ** *add.* $Pr_1^{a.c.}$ | XI ann̄(os) penī(t) $M_{14}O_2Pr_1$, X an̄ pen̄(t) $P_{12}P_{27}$ **511** uero] uere Pr_1, p *add.* $M_{14}^{a.c.}$ | per necessitatem M_{14}, ꝑ necessitatem $P_{12}P_{27}$, ꝑ n* cessitate* $Pr_1^{a.c.}$, ꝑ necessitate $Pr_1^{p.c.}$, ꝑ necessitatem $O_2^{a.c.}$, ꝑ necessitate $O_2^{p.c.}$ | coactus] periurium fecerit *add.* O_2 | in quadragisima $M_{14}P_{12}P_{27}Pr_1$, III quadragesimas pen̄t *(cum **U**)* O_2 **512** britonis P_{12} | poscentibus $O_2P_{12}Pr_1$, puscentibus P_{27} | crismam $P_{12}P_{27}Pr_1$, chrisma O_2, crismalis M_{14} **513** eucarisciam $M_{14}Pr_1$, euc(h)aristiam $O_2P_{12}P_{27}$ | confessus fuerit M_{14}, con************ Pr_1, confessi fuerint *(cum **U**)* $O_2P_{12}P_{27}$ *et corr.* $Pr_1^{a.m.}$ | uelle] se *add.* O_2 | unitate $M_{14}P_{12}P_{27}$, unitatem O_2Pr_1 **514** ecclesiam $M_{14}Pr_1$, eclesiæ *(cum **U**)* P_{27}, aeccłese P_{12}, ecclesię catholicę O_2 **515** qui *codd.* | pro remedio $M_{14}Pr_1$, ꝑ remedium $P_{12}P_{27}$, ꝑ desiderium O_2 | XL – **516** dies O_2Pr_1 *(sed cf. sequentem notam)*, XL et licet plus minus ieiunauit dies M_{14}, XL dies ieiunet licet plus minusue (minus P_{12}) $P_{12}P_{27}$ **516** uel *conieci*, licet $M_{14}P_{12}P_{27}Pr_1$ *(cf.* licet *male pro* uel *in cc. 43, 106b et 109), om.* O_2 **517** que $P_{12}P_{27}Pr_1$, qui $M_{14}O_2$ | cibo *(cum **U**)* O_2 | plus $O_2P_{12}P_{27}Pr_1$, *om.* M_{14} **518** āmorem O_2 | annos O_2, a(n)n̄ *codd. cett.* | pen̄(it) *codd.* **519** laicus] si *add.* O_2 | de monasterium $M_{14}P_{27}Pr_1$, de monasterio *(cum **U**)* O_2P_{12}, laica *add.* $P_{12}^{a.c.}$ | monachum $M_{14}Pr_1$, monicam $P_{12}P_{27}^{p.c.}$, monacam $P_{27}^{a.c.}$, monachorum O_2 | furtum $M_{14}O_2Pr_1$, forte $P_{12}P_{27}$ | aut intret (intraret Pr_1) in monasterium (monasterio O_2) deo seruiendum uel $O_2P_{12}P_{27}Pr_1$ *et mg.* $M_{14}^{a.m.}$, *om.* M_{14} **520** umano P_{12}, humanum *(cum **U**)* O_2 | subiaceat $O_2P_{12}P_{27}$, subiacæat Pr_1, subiacit M_{14} | seruitium *(cum **U**)* O_2 **521** manducat] et *add.* $O_2P_{12}P_{27}$ | dies pen̄(it) $M_{14}O_2Pr_1$, đ pen̄t P_{12}, đ p̄ P_{27}, si clericus occidit hominem tripliciter peniteat I XXI ann̄ si laicus clericum XXI ann̄ peniteat *add.* $P_{27}^{a.m.}$

187b: D117, XXIV.2 | **188a**: VI.1 | **188b**: VI.2 | **189**: D124, XXIV.3a | **190**: XIV.16 | **191**: C191, D86, XIV.15b | **192**: D91, III.1 | **193**: —